Palestyna i Bliski Wschód

czasopismo poświęcone sprawom gospodarczym Palestyny i Bliskiego Wschodu

Komitet redakcyjny: L. Lewite, J. Thon, P. Wasserman

Rok IV — Warszawa, grudzień 1935 — Nr. 12

TREŚĆ NUMERU:

Mgr. O. ROTENSTREICH
Jerozolima

OBECNA SYTUACJA BANKÓW W PALESTYNIE

Panika, wywołana echem konfliktu włosko-abisyńskiego i obawą współudziału Anglji w wojnie na morzu Śródziemnem, doprowadziła, jak wiadomo, do małego runu na banki w krajach Bliskiego Wschodu. Jakkolwiek wszystkie banki, zarówno małe, jak i wielkie, potrafiły się utrzymać, mimo wycofania poważnych kapitałów — doszło jednak naskutek tego do bardzo przykrego zjawiska dla życia gospodarczego — do ograniczenia kredytów. Około półtora miljona funtów wycofano w dniach paniki z banków palestyńskich. Rzecz jasna, że obawa przed dalszemi wstrząsami wywołała wśród banków konieczność upłynnienia rezerw, wstrzymania się z inwestycjami i tem samem ograniczenie kredytów. To też zagadnienie kryzysu w Palestynie jest zagadnieniem par excellence kredytowem.

Jak wiadomo brak w Palestynie ustawodastwa regulującego kapitał banków. Podczas gdy ustawodastwo polskie zna minimum kapitału dla spółek akcyjnych, trzeba w Palestynie nie więcej niż 7 osób o jakimkolwiek kapitale dla założenia takiej spółki. Stan taki doprowadził do hypertrofji małych banków (obok banków spółdzielczych, spełniających całkiem inną rolę), co w ostatnich czasach zaprząta też umysły naszego ministra finansów i jego pomocników, którzy myślą o wydaniu ustawy ustalającej minimum kapitału dla banków.

Brak nam statystyki dokładnej o stanie banków w Palestynie. Rząd dopiero obecnie przystępuje do zorganizowania departamentu statystycznego. W sprawozdaniu naszego ministra skarbu za rok ubiegły znajduje się pewnego rodzaju statystyka stanu banków z początkiem r. 1935. Brak jednak w tej statystyce cyfr dotyczących banków niepalestyńskich, tem samem największych banków (Barclay's Bank, Anglo-Palestine, Ottoman Bank i Banco di Roma), działających w Palestynie.

Statystyka ta rozróżnia trzy kategorje banków. „Wielkie", których kapitał wpłacony (nie zaś rejestrowany) wynosi ponad 25.000 funtów palestyńskich, „średnie" — o kapitale ponad 10.000 i „małe" — o kapitale poniżej 10.000 funtów.

Liczba banków w Palestynie:

Wielkie —	12
Średnie —	16
Małe —	50

Ogólna zatem liczba banków wynosiła 78. Cyfra ta nie obejmuje spółdzielni kredytowych oraz banków zagranicznych.

	Banki wielkie	Średnie	Małe
	w funtach palestyńskich		
W gotówce	230,709	120,886	52,214
Korespondenci, czeki depozyty w innych bankach	1,078,503	293,636	223,405
Kapitał wpłacony	681,922	207,753	144,362
Fundusz rezerwowy	206,618	52,378	50,809
Wkłady na oznaczony czas	1,024,062	339,132	277,303
Wkłady na nieoznaczony czas	2,104,336	891,192	703,011

Gotówka w bankach, których dotyczy powyższa tabela, wynosiła zatem z początkiem 1935 roku 403.809 ŁP. Stosunek gotówki do depozytów na nieoznaczony czas wynosił zatem przeciętnie 11%, w średnich bankach stosunek ten wynosił 13,4%, w małych tylko 7,4%. Stosunek gotówki do wszystkich wkładów (zarówno na ograniczony czas jak i nieograniczony) jest jeszcze niższy, w bankach wielkich wynosi 7,4%, w średnich — 9,8%, w małych — 5,3%.

Rzecz jasna, że stosunek wkładów tylko do gotówki nie może być probierzem w tej mierze. Należy również wziąć pod uwagę wszystko to, co się daje w krótkim czasie upłynnić i zamienić na gotówkę. A więc gotówka u korespondentów oraz depozytów w obcych bankach, głównie angielskich. Suma ogólna tego rodzaju gotówki wynosiła z początkiem stycznia 1935 r. ŁP. 1.595.444. Przeciętna płynność gotówkowa banków palestyńskich wynosiła zatem 37,7%, z tego w bankach wielkich 42,5% średnich 34,5%, małych tylko 28,1%.

Polityka kredytowa banków stosuje się do sumy depozytów na czas ograniczony. Aktywność banku jest bowiem hamowana możliwością każdorazowego wycofania wkładów na czas nieograniczony. To też przy wielkiej ilości takich wkładów nie może bank prowadzić szerokiej polityki kredytowej, nie może inwestować dużych sum, tem samem depozyty te pozostają bez wielkiego wpływu na życie gospodarcze kraju, nie przynosząc wielkiej korzyści.

Jak wspomnieliśmy, statystyka powyższa nie obejmuje t. zw. banków obcych, nie znamy bowiem liczb dotyczących działalności tych banków. Znamy jedynie ogólną sumę wkładów w bankach w Palestynie, na podstawie której możemy dojść do potrzebnych nam cyfr. Z początkiem

roku 1935 wynosiły wkłady w bankach w Palestynie 14 i pół miljona, z tego około 3 miljony na czas oznaczony, a jedenaście i pół miljona na nieoznaczony czas. Stosunek zatem wkładów w bankach miejscowych i obcych był następujący:

(W tysiącach funtów)	Banki miejscowe	Banki obce
Wkłady na nieoznaczony czas	3.700	7.800
Wkłady na czas oznaczony	1.640	1.360

36,8% wkładów znajdowało się w bankach miejscowych, 63,2% w bankach obcych, stosunek ⅓ do ⅔. Ciekawe jednak, że stosunek ten jest zupełnie inny przy wkładach na czas oznaczony. Wkładów tego rodzaju było w bankach obcych tylko 45,3% ogólnej sumy tych wkładów.

Nie ulega wątpliwości, choćby w oparciu o ułamki statystyczne, stojące nam do dyspozycji, że ze stanowiska życia gospodarczego jest płynność gotówkowa małych banków niezadowolająca. Zagadnienie banków małych (o kapitale poniżej 10.000 funtów) wymaga wogóle rewizji. Rząd dąży do ograniczenia powstawania tego rodzaju banków drogą ustawodawczą. Zdaje się jednak, że raczej bardziej celową byłoby stworzenie związku rewizyjnego dla banków małych, na wzór Związku Rewizyjnego Spółdzielni Kredytowych. Bank mały jest, mimo wszystko, plusem w życiu gospodarczem Palestyny, gdzie wielkie banki niechętnie udzielają małych kredytów, gdzie maszyna biurokratyczna jest ciężka. Małe banki spełnić by mogły doniosłe zadanie w oparciu o wielki bank i o związek rewizyjny.

W ostatniem zamieszaniu gospodarczem odegrały Barclay's Bank i Anglo Palestine Bank dużą rolę. Rządowi jednak szło tylko o wypłacalność banku tego czy innego, nie zaś o umożliwienie mu kontynuowania dalszej działalności. Wogóle brak rządowi kierunku w polityce bankowej. Rząd nie wykorzystuje swych rezerw dla pomocy gospodarczej dla handlu i przemysłu, zadowalniając się pożyczkami na cele rolnicze. Zdani jesteśmy na własne tylko siły, na pomoc naszego banku centralnego — co, rzecz jasna, nie jest zdrowym objawem.

Z kwestją bankowości i polityki kredytowej związane jest również zagadnienie walutowe. Banki palestyńskie otrzymują, jak wiadomo, banknoty wzamian za banknoty angielskie lub złoto. Tem samem życie gospodarcze otrzymuje nowe dewizy tylko przez eksport towarów palestyńskich lub napływ kapitału. System ten odpowiada potrzebom kraju, związanego z międzynarodowem życiem gospodarczem. Z drugiej jednak strony z rozwojem kraju, z rozwojem obrotów wewnętrznych, zwiększa się różnica między obrotem pieniężnym a potrzebami kredytowemi kraju.

Jest to problem bardzo ważny, który wymaga zastanowienia.

Dr. B. BLUMENSTRAUCH

IMPORT PALESTYNY W ŚWIETLE ANALIZY STATYSTYCZNEJ

Już od kilku lat powszechne zainteresowanie, a nawet zaniepokojenie budzą liczby, dotyczące handlu zagranicznego Palestyny.

Czasy obecne, które w tak silnym stopniu charakteryzuje psychoza obawy przed ujemnym bilansem handlowym, sprzyjają szczególnie nastrojom pesymistycznym, wzbudzanym przez fakt, że ujemne saldo palestyńskiego bilansu handlowego wzrasta stale, wynosząc 4,4 milj. ŁP. w 1931 r., 5,4 milj. w 1932 r., 8,5 milj. w 1933 r., wreszcie 11,9 milj. w 1934 r. Równocześnie daje się zauważyć słaba bardzo prężność palestyńskiego eksportu, który zdradza dość niewielkie tendencje do wzrostu.

Nie posuwając się aż do stwierdzenia, że jest to zjawisko pomyślne, ani nawet obojętne, należy jednak podkreślić, że obawy są znacznie przesadzone, a co najważniejsze — że sytuacja stale i w dość silnym stopniu ulega poprawie, i to wbrew pozorom, wynikającym z rosnącego ujemnego salda handlu Palestyny z zagranicą.

Że zdanie powyższe nie jest paradoksem, świadczyć może proste zestawienie wielkości importu do Palestyny z liczbą corocznie osiedlających się imigrantów.

Jasnem jest, że kraj nieznający nadprodukcji, kraj, który nie zna prawie unieruchomionych zakładów wytwórczych, nie może z dnia na dzień zwiększyć swej produkcji na potrzeby nowoprzybywających; na to potrzebny jest pewien czas. Nic więc dziwnego, że poza tem, co kraj sprowadzał dotąd z zagranicy, musi on zakupić dodatkową ilość niezbędnych artykułów, aby nowoprzybyli mogli żyć i zagospodarować się.

Rosnąca z roku na rok fala imigrantów wymaga więc wciąż dodatkowego importu. To też wzrasta on stale.

Ilustruje to poniższa tabelka, zaczerpnięta z październikowego numeru niniejszego miesięcznika:

Rok	1931	1932	1933	1934
Wartość importu w tysiącach ŁP.	5.940	7.768	11.123	15.152

Jak wynika z liczb powyższych, wartość towarów przywiezionych do Palestyny w 1932 r. była większa od tejże wartości 1931 r. o ŁP. 1.828 tys. W następnym 1933 r. w porównaniu z rokiem 1932 wzrost osiągnął

ŁP. 3.355 tys., wreszcie w 1934 r. nadwyżka względem roku poprzedniego wyraziła się liczbą ŁP. 4.029 tys. Dynamika wzrostu jest więc z roku na rok silniejsza.

Równocześnie wpływali wciąż nowi imigranci:

Rok	1931	1932	1933	1934
Liczba imigrantów	4.075	9.553	30.327	42.359

Każdy z imigrantów powodował wzrost importu; ponieważ w 1932 r. przybyło ich 9.553, wzrost importu zaś w tymże roku, w porównaniu z poprzednim wyniósł ŁP. 1.828 tys. więc prosty rachunek wykazuje, że każdy nowy mieszkaniec Palestyny sprowadził z zagranicy pewną ilość towarów, wartości przeciętnie ŁP. 191. W roku następnym przybyciu 30.327 imigrantów towarzyszył wzrost importu o ŁP. 3.355 tys., a więc na każdego z nich przypada ŁP. 110 wartości sprowadzonych towarów. Dla 1934 r. otrzymujemy w analogiczny sposób sumę ŁP. 95. Widać więc, jak szybko i silnie spada import, obliczony na głowę imigranta.

Wniosek z powyższych obliczeń nasuwa się sam przez się: zdolność wytwórcza Palestyny coraz lepiej zaspakaja potrzeby jej mieszkańców, zarówno już osiadłych, jak i nowoprzybywających. Imigrant może z każdym rokiem więcej zakupić wyrobów krajowych i w coraz mniejszym stopniu zmuszony jest do sprowadzania towarów zagranicznych, potrzebnych do życia lub zagospodarowania się.

Przypuszczeniu, że imigracja 1934 r. była przeciętnie uboższa, niż imigracja 1933 r., co również tłumaczyłoby zmniejszenie importu na każdego nowego mieszkańca, przeczy fakt, że w 1934 r. ilość kapitalistów, przybyłych do Palestyny z kapitałem powyżej ŁP. 1.000 wynosiła 29,9% ogólnej imigracji, gdy w 1933 r. było ich tylko 21,8%.

Trzeba więc przyjąć za pewne, że rosnąca zdolność wytwórcza Palestyny jest jedyną przyczyną zmniejszenia się przywozu, powodowanego przez każdego z imigrantów.

Uzyskany przy pomocy powyższych obliczeń wynik można wyrazić jeszcze w inny sposób, a mianowicie, że wprawdzie ogólna wartość importu do Palestyny stale wzrasta, to jednak ta sama wartość, obliczona na głowę mieszkańca, stale maleje. Bezpośrednie obliczenia w tym sensie nie są jednak możliwe, gdyż ilość mieszkańców Palestyny nie jest dokładnie znana, a w każdym razie nie są znane dokładne zmiany tej ilości z roku na rok. Zamiast więc porównania wielkości przywozu z liczbą ludności, koniecznem się staje porównanie przyrostu przywozu z przyrostem ludności.

W obliczeniach pominęliśmy zresztą przyrost naturalny, a uwzględ-

niliśmy jedynie przyrost drogą imigracji. Gdyby doliczyć do niej jeszcze nadwyżkę urodzin nad zgonami, wyniki uzyskane byłyby jeszcze bardziej jaskrawe, spadek wartości przywozu na głowę ludności jeszcze wyraźniejszy.

Należy jeszcze zwrócić uwagę na skład jakościowy importu palestyńskiego. Tak więc, jeżeli rozpatrywać wyodrębnioną w statystyce grupę „artykułów spożywczych, napojów i tytoniu" to znajdziemy dane następujące:

Rok	1931	1932	1933	1934
Import artykułów spożywczych, napojów i tytoniu (ŁP. tysiące)	1.535	1.785	2.426	2.902

I tu wzrost importu jest znaczny: w ciągu trzech lat uległ niemal podwojeniu. W porównaniu jednak z ogólnym przywozem, który się prawie potroił, wartość przywiezionych artykułów spożywczych nie wzrasta tak silnie, jak pozostałych towarów. Postępując podobnie, jak przy poprzednich obliczeniach, znajdziemy, że przybycie każdego imigranta do Palestyny w 1932 r. powodowało wzrost importu przeciętnie o ŁP. 26, jeżeli chodzi o artykuły spożywcze, o ŁP. 21 w 1933 r., wreszcie o ŁP. 11 w 1934 r. Widzimy, że spadek ten jest bardzo silny, silniejszy niż przy uwzględnieniu całkowitego importu, wynosząc od 1932 do 1934 r. 58% wobec 50%.

A więc Palestyna coraz lepiej zaspakaja potrzeby żywnościowe swych mieszkańców, wzrost produkcji środków spożywczych jest silniejszy, niż przyrost ludności, potrzeba importu stopniowo się zmniejsza. Palestyna jest coraz lepiej przygotowana do przyjęcia nowych fal imigrantów. Jeżeli przy tej sposobności uwzględnić fakt, że eksport Palestyny w zakresie środków żywności jest prawie ściśle równy jej importowi w tymże zakresie (ŁP. 2.865 tys. wobec ŁP. 2.902 tys. w 1934 r.) to należy uznać, że już dzisiaj Palestyna żywi się sama, własną pracą jej mieszkańców, nie potrzebując zużywać na ten cel kapitałów, przywożonych przez imigrantów, czy też w inny sposób napływających.

Kapitały te zużywane są więc w coraz silniejszym stopniu nietyle na sprowadzenie z zagranicy wyżywienia dla ludności, ile na zakup nowych środków produkcji, a więc na cele uprzemysłowienia kraju. Świadczy o tem rosnąca w zawrotnem tempie wartość przywiezionych maszyn przemysłowych, która w 1932 r. wynosiła ŁP. 175 tys., w 1933 r. już ŁP. 467 tys., a w 1934 r. aż ŁP. 967 tys.

I znów zastosujemy poprzedni sposób przeliczenia corocznego przy-

rostu importu na każdego imigranta. Otrzymamy wyniki następujące: w 1933 r. przybycie każdego nowego mieszkańca powodowało przyrost przywozu maszyn przemysłowych o ŁP. 9, a w 1934 r. już ŁP. 11.

Jasnem jest, że tego rodzaju importu nie wolno uważać za zjawisko ujemne. Przeciwnie, jest to objaw pomyślny, świadczący o coraz silniejszem uprzemysławianiu kraju, rokujący uzasadnioną nadzieją, że w przyszłości Palestyna coraz lepiej będzie mogła zaspakajać potrzeby wszelkiego rodzaju swych starych i nowych mieszkańców, przy pomocy własnego aparatu wytwórczego. Wtedy też jej energja będzie mogła być skierowana na rozwój eksportu.

Nie znaczy to bynajmniej, że wówczas import ulegnie zmniejszeniu — przeciwnie, wzrastać będzie w miarę przyrostu ludności. Ale wówczas Palestyna będzie zań płacić własnemi towarami, a nie kapitałami, przywiezionymi przez imigrantów.

HANDEL ZAGRANICZNY PALESTYNY

Poniżej zamieszczamy tłumaczenia 2 artykułów, ogłoszonych w specjalnym numerze palestyńskim angielskiego tygodnika „Great Britain and The East" (dawniej „Near East and India"), najpoważniejszego czasopisma w języku angielskim, poświęconego problemom Bliskiego Wschodu.

Artykuły te są znamienne ze względu na ich charakter oraz tendencje, jakie się w nich uzewnętrzniają. Wspomniane wydawnictwo zajmowało do tej pory stanowisko krytycznej rezerwy wobec problemów odbudowy Żydowskiej Siedziby Narodowej.

Zagadnieniem pierwszorzędnego znaczenia jest w chwili obecnej sprawa utrzymania równowagi w bilansie handlu zagranicznego Palestyny. Zarówno eksport jak i import stale wzrastają, jednak import wzrasta stosunkowo silniej, a tem samem ujemne saldo handlowe staje się coraz większe. W roku ubiegłym, saldo ujemne wynosiło ŁP. 12 miljonów na ogólną sumę obrotów handlowych w wysokości ŁP. 18,4 miljonów, podczas gdy w roku 1933 saldo ujemne wynosiło ŁP. 8,6 miljonów na ogólną sumę obrotów w wysokości ŁP. 13,7 miljonów.

Naogół jednak sytuacja nie jest tak niekorzystna, jakby można było sądzić przy powierzchownem rozpatrzeniu danych, gdyż szybki wzrost importu następuje wskutek ciągłego napływu imigrantów.

Nowi imigranci, przybywający do kraju dla zainstalowania się, sprowadzają cały szereg artykułów. Wielu z nich rekrutuje się z kapitalistów, którzy przywożą ze sobą znaczne kwoty pieniężne i ten „nieuwi-

docznione" przywóz jest głównym czynnikiem utrzymania równowagi bilansu.

Zagadnienie to coraz bardziej się aktualizuje i w najbliższej przyszłości stanie się ono palące, ze względu na konieczność utrzymania równowagi gospodarki palestyńskiej. Problem ten powinien przeto zaprzątnąć umysły sfer gospodarczych Palestyny już teraz, gdy kapitał zagraniczny stale przypływa. Faktem zadawalającym jest, że eksport produkcji palestyńskiej stale wzrasta i wielki rozwój przemysłowy kraju, który ma miejsce w ostatnich latach, przyczyni się niewątpliwie do stałego powiększenia eksportu z Palestyny.

W r. 1934 import Palestyny wynosił ŁP. 15.426.211 wobec ŁP. 11.268.795 w r. 1933; eksport wzrósł stosunkowo w mniejszym stopniu, a mianowicie z ŁP. 3.801.082 w r. 1933 od ŁP. 4.400.815 w r. 1934, a więc saldo ujemne wzrosło z ŁP. 7.467.713 do ŁP. 11.025.396. Cyfry za pierwsze 4 miesiące bieżącego roku — miesiące normalnego okresu importowego, najlepszych miesięcy eksportowych, wykazują tę samą tendencję. Import w pierwszych 4 miesiącach 1935 r. wynosił ŁP. 5.838.558 w porównaniu z ŁP. 4.613.233 w odpowiednim okresie 1934, podczas gdy eksport wynosił ŁP. 3.483.895 wobec ŁP. 2.684.548 w tym samym okresie roku ubiegłego, tak że saldo ujemne w pierwszych 4 miesiącach 1935 roku wynosiło ŁP. 2.354.663 w porównaniu z ŁP. 1.928.685 w tym samym okresie roku poprzedniego.

Eksport produkcji palestyńskiej w ostatnich czterech latach przedstawiał się, jak następuje:

1931......	ŁP. 1.572.061	1933......	ŁP. 2.591.617
1932......	„ 2.381.491	1934......	„ 3.217.562

Eksport palestyński stale więc wzrasta, gdy przytem uwzględnimy niewykorzystane możliwości rozszerzenia go i na inne dziedziny gospodarki palestyńskiej, okaże się, że już w niedalekiej przyszłości różnice między eksportem a importem znacznie się zmniejszą. Wzrost eksportu palestyńskiego zależeć będzie przedewszystkiem od zwiększania wywozu pomarańcz i grejpfrutów, jak również od rozwoju i rozbudowy przemysłu. Naskutek niepomyślnych warunków atmosferycznych zbiór pomarańcz w sezonie bieżącym prawdopodobnie nie wyniesie więcej, niż w roku ubiegłym. Należy jednak z naciskiem podkreślić, iż w przyszłości przy sprzyjających warunkach atmosferycznych spodziewany jest wzrost roczny 2 miljonów skrzynek, tak, że za 10 lat należy się spodziewać, że zbiór wyniesie około 20 miljonów skrzynek. Jest zrozumiałem, że zbyt tak wielkiej ilości owoców wyłoni szereg trudności, przytem zyski z plantacyj będą proporcjonalnie mniejsze, niż w chwili obecnej. W roku 1934 war-

tość eksportowanych owoców cytrusowych wynosiła ŁP. 2.650.242 w porównaniu z ŁP. 2.078.361 w r. 1933. Gdy uwzględnimy, że w ciągu 5 lat eksport cytrusów podwoi się, tak, że nawet przy niższych cenach ogólny eksport wzrośnie przynajmniej o ŁP. 2 miljony.

Jeśli chodzi o eksport produkcji palestyńskiej, kilka przykładów wystarczy do zilustrowania obecnego stanu. Eksport makuchów w roku 1934 wynosił ŁP. 14.637 wobec ŁP. 7.594 w roku poprzednim; odzieży — ŁP. 38.124 wobec ŁP. 26.959; zębów sztucznych — ŁP. 28.585 wobec ŁP. 23.674; wyrobów papierowych i tekturowych — ŁP. 4.141 wobec ŁP. 1.768; koniaki — ŁP. 5.721 wobec ŁP. 2.206. Pozatem składają się na eksport inne artykuły, jak biszkopty, soki owocowe, lustra, paciorki, wyroby blaszane, skórzane torebki, materjały piśmienne i wyroby cukiernicze. Na czoło zagadnień gospodarki palestyńskiej wysuwa się obecnie kwestja znalezienia nowych pozycyj eksportowych na pokrycie ujemnego salda bilansowego. Należy również znaleźć nowe rynki zbytu i dostosować się do ich wymagań.

Trzeba podkreślić że horoskopy dla rozwoju przemysłu Palestyny są jaknajlepsze, zależne są one tylko od perspektyw na rynkach międzynarodowych. O ile te perspektywy okażą się równie pomyślne, to rozwój gospodarczy kraju nie napotka na żadne trudności.

TARGI LEWANTYŃSKIE — BRAMA WYPADOWA NA BLISKI WSCHÓD

SYTUACJA FINANSOWA PALESTYNY

(am) Palestyna jako kraj „prosperity" stanowi uderzający kontrast w porównaniu z innemi krajami w czasach powojennych.

W ciągu ostatnich 15-u lat ludność Palestyny wzrosła w przybliżeniu o 50%. Główne miasta Palestyny: Jerozolima, Jaffa, Hajfa, Tel-Awiw, rozwinęły się w ostatnich latach ponad wszelkie oczekiwania. W znacznym stopniu rozbudowały się rozmaite gałęzie produkcji palestyńskiej, a mianowicie: rolnictwo (szczególnie plantacje pomarańczowe), handel i przemysł. Gospodarka palestyńska pokrywa obecnie ⅓ ogólnego zapotrzebowania rynku wewnętrznego. Wzrost ludności w r. 1934 naskutek imigracji wynosił 47.807 osób. Ilość turystów, przybyłych w tymże roku do Palestyny, wynosiła 91.823. W r. 1934/35 zostało zainwestowanych w palestyńskim ruchu budowlanym około 6 miljonów funtów, w plantacjach cytrusowych — 1 miljon funtów. W ciągu tego roku założonych zostało 258 nowych przedsiębiorstw, z kapitałem zakładowym ŁP. 3.193.705 i 39 przedsiębiorstw podwyższyło swój kapitał zakładowy z ŁP. 1.556.512 do ŁP. 3.885.552. Wartość gruntów i budowli osiągnęła sumę ŁP. 10.379.243. Import Palestyny w tymże roku wyniósł ŁP. 16.772.100, eksport zaś ŁP. 5.402.900. W ciągu roku 1934/35 depozyty w bankach wzrosły w przybliżeniu z ŁP. 4 miljony do ŁP. 16 miljonów. Obieg pieniężny wzrósł z ŁP. 1.250.000 do ŁP. 5.326.228.

Poniżej podajemy zestawienie dochodów rządu w r 1934/35 w porównaniu z latami 1921/22 i 1928/29:

	1921/22	1928/29	1934/35
	w funtach palestyńskich		
Dochód netto			
Poczta i telegraf	34,457	27,395	50,089
Koleje	30,438	88,471	—
	64,895	115,866	50,089

	1921/22	1928/29	1934/35
	w funtach palestyńskich		
Podatki:			
Cła i akcyzy	684,543	1,112,820	2,970,831
Pod. majątkowy od gruntów i domów oraz posiadł. miejskich	644,356	379,788	477,670
Opłaty stemplowe, rejestr. firm oraz hipoteczne	105,465	121,523	521,766
Inne wpływy	241,214	341,687	984,910
Ogółem	1,675,578	2,955,818	4,955,177

Dochody w roku 1921/22 obejmują dodatkową sumę ŁP. 322.794 na spłatę długów ottomańskich, należnych do 1 kwietnia 1921 r.

W pierwszych latach administracji cywilnej, wprowadzonej 1 lipca 1920 r., po okupowaniu kraju przez armje sprzymierzone, podatki tureckie były nadal pobierane i unikano wszelkich zmian w systemie podatkowym. Przywozowa taryfa celna wprowadza obecnie cały szereg zmian, idących w kierunku zastąpienia dotychczasowych ceł ad valorem przez cła specyficzne. Polityka rządu również ma na celu zwolnienie surowców, przeznaczonych dla rozwoju przemysłu rodzimego, z przywozowej stawki celnej. Artykuły, sprowadzane przez rząd i instytucje charytatywne, stanowiące około 37,5% całego importu w roku 1934/35, były zwolnione w przywozie do Palestyny z opłat celnych. Podatek gruntowy i od nieruchomości, który poprzednio był pobierany od wartości kapitału, został w roku 1929/30 zastąpiony podatkiem majątkowym miejskim, pobieranym z rocznego dochodu od majątku. Nowe budowle są zwolnione z podatku majątkowego na okres 3-ch lat i stopa podatkowa od nieruchomości została zredukowana w roku 1935/36 z 125% do 10%. Podatek ziemski od majątku, który był pobierany od wartości majątku, został również zastąpiony przez podatek majątkowy, pobierany z rocznej renty dochodowej, przyczem zwolnione zostały z tego podatku majątki ziemskie, przynoszące mały dochód. Suma podatku, pobierana na podstawie nowego systemu, stanowi w przybliżeniu połowę sumy osiąganej z dawnych podatków. Cła wywozowe zostały zniesione już w pierwszych latach nowej administracji.

Poniżej podajemy wykaz wydatków rządu na świadczenia publiczne:

	1921/22	1928/29	1934/35
	w funtach palestyńskich		
Koleje (łącznie z remontami i inwestycjami)			33.805
Długi	6,683	819,780	126,904
Opłaty na obronę kraju, policję i więzienia	337,232	484,395	701,220
Administracja, sądownictwo, ustawodastwo i t. p.	566,621	683,892	873,980
Opieka zdrowotna, oświata, rolnictwo	283,352	299,074	515,095
Roboty publiczne	104,395	285,282	531,639
Ogółem	1.298,283	2,572,423	2,782,643

Wydatki w roku 1928/29 obejmują w pozycji długów ŁP. 648.823, jako opłaty poniesione w związku z Długiem Ottomańskim, nałożonym na Palestynę, oraz ŁP. 149.121 z tytułu długu, zaciągniętego w okresie nowej administracji.

W związku ze wzrostem potrzeb nowobudującego się kraju opłaty w wyżej podanych gałęziach administracji znacznie wzrosły. Pozostaje jeszcze duże pole do działania w dziedzinie uzdrowienia kraju, podniesienia poziomu oświaty i rozwoju rolnictwa. Większe budżety przeznaczone na te cele świadczą o stałym rozwoju kraju. Dług publiczny Palestyny wynosi obecnie ŁP. 4.475.000, a wkrótce ma być zaciągnięta nowa pożyczka gwarancyjna w wysokości ŁP. 2.000.000.

Pożyczki te zostały zużyte w następujący sposób:

	5% pożyczka gwar. 1932 — 1967	Pożyczka mająca być zaciągnięta
	w funtach palestyńskich	
Koleje	1,640,000	—
Zakup kolei od rządu W. Brytanji	1,000,000	—
Budowa i ulepszenia portów	1,488,000	—
Budowle publiczne, telegrafy, telefony, kontrola, koszty związane z zaciąganiem pożyczek i t. d.	369,375	—
Przesiedlenie bezrobotnych Arabów	—	250,000
Roboty drenażowe i irygacyjne w Jerozolimie i Hajfie, dostawa wody dla Chebronu i badanie nowych źródeł wodnych	—	933,000
Kredyty rolne	—	200,000
Budowa doku naftowego	—	210,000
Budowa publicznych budowli, łącznie z pocztą w Jerozolimie i in.	—	407,000
Ogółem	4,497 375	2,000,000

Wpływy rządu palestyńskiego z 5%-owej pożyczki gwarancyjnej zostały zużyte w głównej części na wykupienie koncesji kolejowej Jaffa—Jerozolima w wysokości ŁP. 219.145, i na spłacenie sumy ŁP. 1.000.000 rządowi brytyjskiemu za przejęcie kolei, wybudowanej podczas okupacji przez nową administrację.

W ciągu ostatnich 15-u lat w Palestynie dochody z kolei, poczt, telegrafów, wynosiły ŁP. 2.250.000, przyczem ŁP. 814.388 wydano na pokrycie Długu Ottomańskiego, udzielonego Palestynie przed wprowadzeniem nowej administracji.

Według zestawienia na dzień 31 marca 1935 r. nadwyżka dochodów nad wydatkami wynosiła ŁP. 4.733.555. Rząd obecnie rozpatruje sprawę zużytkowania nadwyżki budżetowej. Jest rzeczą ważną, aby nadwyżka dochodów rządowych lokowana była przeważnie w funduszach rezerwowych, a następnie w inwestycjach koniecznych dla dalszego rozwoju kraju.

Rezerwa winna stanowić kapitał równy przeciętnemu rocznemu dochodowi, który na podstawie obliczonego dochodu na r. 1934/35 powinien wynosić około ŁP. 3 miljonów.

Dr. S. STENDIG

NOWE KSIĄŻKI O PALESTYNIE

1. Równocześnie z moją książką **„Polska a Palestyna"** ukazała się książka inż. Józefa Pruchnika p. t. **„Przyszłość Palestyny ze stanowiska przyrodniczego"**. Książka ta jest dalszym dowodem olbrzymiego zainteresowania, jakiem świat nieżydowski darzy nową Palestynę. Tym razem patrzy na Erec wybitny fachowiec-agronom, wywody jego są dlatego dla nas tem ważniejsze, że autor porusza zagadnienie w chwili obecnej najistotniejsze dla Palestyny, mianowicie problem Palestyny rolniczej. Szybka urbanizacja Palestyny nie cieszy nas, a uprzemysłowienie kraju, jakkolwiek wskazane, wymaga pewnej równowagi gospodarczej, ta zaś nakazuje dbać o rozwój rolnictwa i o rozbudowę wsi. Dlatego ciekawi nas, co Pruchnik mówi o tem zagadnieniu. A wywody jego tem są ciekawsze, ponieważ autor był w Palestynie i jest wybitnym gleboznawcą.

Praca Pruchnika przypomina elaborat seminaryjny na wydziale rolnym jakiegoś uniwersytetu; jest tu wstęp, zakończenie, uwagi i wyniki badań, są konkluzje mianowicie: jeśli się chce powiększyć siłę recepcyjną Palestyny, naogół małej, wielkości nieledwie trzech polskich województw, należy poznać palestyńską przyrodę, innemi słowy: palestyńską glebę, wyzyskać naturalne bogactwa kraju i prowadzić racjonalną gospodarkę intensywną, opartą na wynikach nauki. I nietylko to, jeśli się chce uzyskać prawa do kraju naturalne, bez oglądania się na prawa pisane, należy współpracować z przyrodą palestyńską, a ta współpraca da takie wyniki, że staną się pomostem we współżyciu z Anglją, a co ważniejsze — z Arabami.

Jeśli można mieć zastrzeżenia co do ujęcia politycznego kwestji, to trudno nie dodać racji autorowi, że racjonalna gospodarka w kraju wzmóc może imigrację oraz powiększyć siłę absorbcyjną Palestyny.

Motto „Et renovabimus faciem terrae" przewija się w całej pracy, o to istotnie chodzi, by dźwignąć kraj z wiekowego zaniedbania na odcinku rolnym, by wzmóc jego wydajność i przekształcić go na żyzne sady i ogrody. Słowem, by z gospodarki ekstensywnej, arabskiej, przejść do intensywnej, europejskiej.

Książka Pruchnika jest oczywiście „kawałkiem" palestynografji,

znajdujemy bowiem w niej wykresy, mapy, rysunki, statystyki, w niewielkiej wprawdzie liczbie, ale ilustrują one nam dosadnie, jaką jest gleba Palestyny obecnie i czem ona może być, gdy zwrócimy się do niej z całą energją i domagać się od niej będziemy — recepcji. A to wszak jest zagadnieniem centralnem, niebliskiem wprawdzie, ale zagadnieniem kapitalnem.

Praca Pruchnika opiera się na bogatej literaturze fachowej, podanej na końcu, a co ważniejsze na bogatem doświadczeniu meljoratora na Polesiu, co zbliża obserwacje jego do terenów Hule, czy Wadi Chawarit. Zamieszczone niektóre fotografje ożywiają tekst, a całość przedstawia się dodatnio. Keren Hajesod zrobił dobrze, wydając pracę Pruchnika. Przedmowa Abrahama Lewinsona przedstawia nam nowego sympatyka naszego dzieła.

2. **Steimatzkys Palästina-Führer,** który ukazał się właśnie w Jerozolimie pióra Zewa Vilnay i D-ra A. Bonnego to rzecz zgoła inna, przypominająca żywo „Neues Palästina-Handbuch" Jezajasza Pressa, które wydała wiedeńska „Fiba" przed niedawnym czasem. Na tych łamach była już o tem mowa (vide numer styczniowy 1935: mój artykuł „Wśród książek o Palestynie"). Przewodnik Steimatzkyego różni się jednak od Pressa, zresztą znakomitego. Nowością jest tu nie układ i treść oraz rodzaj opisów, lecz wyodrębnienie map z tekstu i przeznaczenie dla nich osobnej pochewki na okładce wewnętrznej, końcowej. To urządzenie jest bardzo celowe dla turysty, bo każdej chwili może on odłączyć mapę od tekstu lub czytać dany tekst i szukać jego wykładnika na mapie. Celowe też jest i nowe zamieszczenie na odwrocie mapek alfabetycznego spisu ulic i budowli Tel-Awiwu, Hajfy i Jerozolimy, bo indeks taki pozwala w jednej chwili odnaleźć wszystko dzięki układowi indeksu systemem współrządnych. Szkoda tylko, że mapa samej Palestyny pozbawiona jest takiego indeksu, a wszak turyście bardzo zależy na szybkiem odnalezieniu miejscowości kraju, do której się wybiera, a o której może nigdy nie słyszał. Dlaczego legenda map jest angielską, skoro cały tekst książki jest niemiecki, niewiadomo, wypada przypuszczać, że autorowie oparli się o mapy rządowe. Mapa Palestyny jest dość plastyczna, mapki miast zaś jednokolorowe, co nie pozwala się zorjentować w izohypsach. Przewodnik ten wydany został i w języku hebrajskim, angielskim, obecnie przygotowuje się wydanie francuskie, podnieść jednak należy z uznaniem, że wydanie niemieckie ukazało się całkowicie w Palestynie, przy zachowaniu tak szaty zewnętrznej, jak i wartości naukowej. A ta nie pozostawia nic do życzenia, bowiem wszelkie dane opierają się na źródłach fachowych, jak u Pressa i Herrmanna **„Palästinakunde"**, która na tem szczególniejszą zasługuje uwagę, że jest jedynem kompendjum.

3. Dzieło to ukazało się również w roku 1935, nakładem „Fiby" we Wiedniu. Jest ono systematycznem przedstawieniem całej wiedzy o współczesnej Palestynie. W 5 częściach omawia ono geografję Palestyny, demografję (Bürgerkunde), dzieło odbudowy i historję kraju. Autor, znany z reportażu „Palästina wie es wirklich ist" i dopiero co wydanej książki „Palästina von heute, Licht und Schatten" dał nam syntezę, obejmującą wszystko, co o współczesnej Palestynie wie nauka. Łatwo zrozumieć, że takie kompendjum służy zupełnie innym celom, aniżeli wszystkie przewodniki, które się w Palestynie i poza nią, nawet w Polsce, ukazują. Jest to poprostu naukowa palestynografja, jakiej dotąd nie mieliśmy. że pewne wiadomości stają się przestarzałemi w podręczniku, bo takim jest „Palästinakunde", to leży w sferze samego tematu, który jest tego rodzaju, że się ma do czynienia z krajem, zmieniającym swoją strukturę demograficzną i gospodarczą niemal z godziny na godzinę. W palestynografji jednakże o to chodzić nie może, a raczej o zrąb wiadomości stałych i niezmiennych, a tem sama geografja, reszta uzupełniana być musi danemi świeżemi, których dostarcza prasa codzienna. Cztery tomy poświęca autor samemu tematowi, a w piątym dokonuje pracy niezwykle potrzebnej, mianowicie zestawia całą literaturę przedmiotu, zaopatrując ją alfabetycznym indeksem nazw osób i miejscowości. Liczne mapy, a nadewszystko osobna wielka mapa autora **„Generalkarte von Palästina"**, wykresy, tabelki, przekroje, szkice, aczkolwiek bezbarwne, statystyki, petitowe uzupełnienia i odsyłacze znakomicie ułatwiają korzystanie z kompendjum. Wytworna szata zewnętrzna, dobry druk i papier uprzyjemniają lekturę przedmiotu. **„Palästinakunde"** winna dlatego być przetłumaczona na język hebrajski i polski, bo dzięki temu mogłoby dzieło to stanowić poważne źródło studjów palestynografji.

4. **„Palästina heute — Licht und Schatten"**, pióra H. Hermanna, który jest specem dzisiejszej Palestyny. Nie tyle przez reportaż „Palästina wie es wirklich ist", nie tyle przez „Palästina heute, Licht und Schatten", ile przez swoją „Palästinakunde". Kto zna reportaż autora z r. 1933 pozna odrazu, że **„Palästina heute"**, którą wydała „Hamatarah" w Tel-Awiwie z okazji 15-lecia Keren Hajesodu niedawno temu, jest siostrzycą tego dzieła. O wiele mniej tu obrazów, o wiele mniej tekstu, inne podejście, ale narratywny charakter, reportażowe ujęcie, powieściowe szkicowanie faktów i osób, pozostało jak tam, z tą różnicą, że autor dokonał tu wyboru zagadnień i rzeczy, naświetlając je zlekka krytycznie. I tu przemyca materjał statystyczny, dane konkretne daty najnowszej, ale czyni to niespostrzeżenie, bo chodzi mu o to, by się w książce tej czytało o dzisiejszej Palestynie bez nudów, jak się czyta zwykłą powieść, której tematyka zaj-

muje dla siebie. Zabierając się do czytania, sądziłem, że cienie, które autor aż w tytule zapowiada, zaciemnią cały horyzont palestyński, w toku jednak czytania różnych scen, nieraz zabawnych bardzo (jak np. nielegalna grupa imigrantów lwowskich, przeprawiona przez szczwaną grupę syryjskich Arabów, udaje się nocą do Metuli, idąc w ślad światła w mniemaniu, że natrafiła na siedzibę żydowską w „national home", wpada na posterunek policji brytyjskiej, zabawiającej się spokojnie za stołem), przekonałem się, że świateł jest tyle w dzisiejszej Palestynie, że przesłaniają cienie w zupłności, choć ich nie brak i autor je rejestruje skrzętnie. Zabawne są tytuły ustępów poszczególnych, lapidarne, treściowe, np.: sie wandern, die Führer, die Kritiker i t. d., nowością są tytuły każdej stronicy, niemniej charakterystyczną, jak tamte, a całość tych 8 rozdziałów daje przytem wszystkim całość wyraźną, dostatecznie orjentującą w problematyce i w obliczu dzisiejszej Palestyny. Mam wrażenie, że tego rodzaju reportaż-powieść, coś w stylu Knickerbrockera, u nas Nowakowskiego, coś na podobieństwo „Bummel-Bücher" wiedeńskiej Fiby, jest inowacją dobrą, bo książka taka wkrada się w ręce czytelnika sama. Pomysłową jest mapa na końcu książki, poglądowa, opisowa.

Ruch budowlany w Palestynie

(pw) Ruch budowlany wykazuje nadal stały i systematyczny rozwój, co jest zdrowym objawem rozwijającego się życia gospodarczego Palestyny.

Rząd palestyński ogłosił ostatnio dane, dotyczące ruchu budowlanego za r. 1934. Za wyjątkiem Ramala, Bejzanu, Dżenin, Beer Szewa i Bet Dżila, ruch budowlany wykazuje we wszystkich miastach żydowskich, mieszanych i arabskich poważny wzrost. Szczególnie wielki wzrost w tej dziedzinie zaznaczył się w Tel-Awiwie. A mianowicie wynosił on w r. 1934 ŁP. 2.578.000, wobec ŁP. 1.766.000 w r. 1933. Budownictwo w Jaffie w r. 1934 przedstawiało wartość ŁP. 841.000, wobec ŁP. 248.000 w roku 1933, w Nablus ŁP. 10.500, wobec ŁP. 5.300, w Akko — ŁP. 35.135 wobec ŁP. 10.720, w Petach-Tikwa — ŁP. 179.112 wobec ŁP. 81.800, w Ramat Gan — ŁP. 180.000 wobec 50.000. Znaczny wzrost wykazał również ruch budowlany w osiedlach żydowskich. I tak w Rechowot wzrósł on z Ł. P. 34.170 w r. 1933 do ŁP. 103.200 w r. 1934, w Riszon le Zion z ŁP. 12.000 do ŁP. 93.000.

Znaczny spadek ruchu budowlanego wykazała Jerozolima, a mianowicie: z ŁP. 2.118.843 w r. 1933 do ŁP. 1.239.906 w r. 1934. Znaczny ten spadek stwierdzony na podstawie danych rządu palestyńskiego nie jest

jednak ścisły. Wynika on w wielkiej mierze z zastosowania nowych metod obliczania wysokości ruchu budowlanego przez magistrat Jerozolimy.

Dane te wskazują dobitnie, iż pomyślny rozwój ruchu budowlanego daje się również zauważyć i w miastach arabskich.

Rozwój przemysłu tytoniowego w Palestynie

(pw) Przemysł tytoniowy zajmuje coraz to ważniejszą pozycję w ogólnej produkcji palestyńskiej. Przemysł ten w trzecim kwartale b. r. wzrósł do 200.00 kg. w porównaniu z drugim kwartałem b. r. wzrost ten wynosi więcej niż ⅓.

Rozwój poszczególnych gałęzi przemysłu tytoniowego, przedstawiał się, jak następuje:

	I kwart. 1935	II kwart. 1935	III kwart. 1935
		w kilogramach	
Popierosy	172.046	149.061	205.062
Tabaka	3.996	4.503	4.869
Tombak	20.163	23.723	23.948
Cygara	469	388	353
Inne wyr. tyt.	2.333	2.310	2.192
Ogółem	199.907	179.985	236.424

W pierwszych trzech kwartałach b. r. produkcja wyrobów tytoniowych w Palestynie w porównaniu z tym okresem r. 1934 przedstawiała się, jak następuje:

	9 mies. 1934	9 mies. 1935
	w kilogramach	
Papierosy	475.288	527.169
Tabaka	12.366	13.368
Tombak	52.454	67.834
Cygara	638	1.210
Inne wyr. tyton.	16.009	6.835
Ogółem	556.755	616.316

Jak wynika z powyższych danych, produkcja tabaki i tombaku wzrosła w bieżącym roku, natomiast produkcja cygar spadła, mimo podniesienia wwozowej stawki celnej na importowane cygara.

Rozwój przemysłu chemicznego w Palestynie

(pw) W Palestynie poza „Palestine Potash" Ltd. Nowomieńskiego, istnieje cały szereg drobnych przedsiębiorstw chemicznych. Rozwinął się również ostatnio przemysł farbiarski. Farbiarnie takie istnieją w Tel-Awiwie i w Jaffie, które wykazuje pomyślny rozwój. Ostatnio powstała fabryka laków w Jerozolimie oraz takaż fabryka w Mifrac Hajfa. Lak produkcji palestyńskiej dorównywa wyrobom zagranicznym pod względem jakości. Tem się też tłumaczy wypieranie tych ostatnich z rynku palestyńskiego. Obecnie w Palestynie istnieje 6 laboratorji farmaceutycznych, które rozszerzają zasięg swej produkcji. Preparaty wspomnianych laboratorjów odznaczają się swą wysoką jakością. W ciągu ostatnich 2-ch lat powstały również 2 większe fabryki mydła oraz fabryka oleju w Nachłat Icchak. Do przemysłu chemicznego należy również zaliczyć istniejące 3 fabryki konserw owocowych i warzywnych w Tel-Awiwie i Natanji. W 1935 r. powstały fabryki, produkujące rozmaite proszki do pieczenia, gotowania i t. d. i inne artykuły spożywcze. Do tegoż przemysłu zalicza się również fabryka „Frutarom" w Mifrac Hajfa, produkująca ekstrakty owocowe. Jest to pierwsza tego rodzaju fabryka w Palestynie. Produkcja tej fabryki jest szczególnie nastawiona na eksport. Dla uzupełnienia obrazu przemysłu chemicznego palestyńskiego, należy wspomnieć i o produkcji kleju, pasty do zębów, do obuwia, płynów do czyszczenia metali, które to artykuły poprzednio sprowadzane były z zagranicy. Mimo pomyślnego rozwoju przemysłu chemicznego w Palestynie, należy podkreślić, iż jego rozbudowa nie była proporcjonalna do ogólnego rozwoju przemysłu palestyńskiego.

PRZEGLĄD PRASY

Konferencja Prasowa, zwołana przez Polsko-Palestyńską Izbę Handlową w dniu 11 b. m. wywołała wielkie zainteresowanie całej prasy zarówno żydowskiej, jak i polskiej, a to w związku z wybuchem wojny włosko-abisyńskiej i obecną sytuacją gospodarczą Palestyny. Prasa stołeczna i prowincjonalna zamieściła obszerne sprawozdania o konferencji, podając szczegółowo treść przemówień prezesa Izby, L. Lewitego i wiceprezesa Izby, sędziego M. Friedego. Prasa podkreśla zasługi Izby w dziedzinie rozbudowy stosunków gospodarczych polsko-palestyńskich.

„Ilustrowany Kurjer Codzienny" z dnia 15 grudnia b. r. w sprawozdaniu o konferencji prasowej podkreśla, iż polskie sfery gospodarcze i czynniki rządowe wypowiedziały się za odpowiednią reprezentacją Polski w najbliższych Targach Lewantyńskich, które odbędą się na wiosnę 1936 r.

„Kurjer Warszawski" z dn. 14 grudnia r. b. w dłuższem sprawozdaniu o konferencji prasowej podkreśla m. in. usiłowania Izby, by w Wystawie Polskiej na Targach Lewantyńskich brały udział tylko zdolne do eksportu firmy.

„Kurjer Polski" z dnia 13 grudnia r. b. w artykule p. t. „Stosunki gospodarcze polsko-palestyńskie" omawia obecny stan handlu polsko-palestyńskiego oraz możliwości penetracji gospodarczej Polski w Palestynie i w krajach ościennych.

„Hajnt" z dn. 15 grudnia omawia w związku z odbytą konferencją prasową w Izbie, obecny stan gospodarczy Palestyny.

„Moment" z dn. 15 grudnia r. b. w sprawozdaniu o konferencji prasowej, wskazuje na systematyczny wzrost eksportu Polski do Palestyny, oraz na niedogodności, istniejące w dziedzinie transportu towarów.

„Nasz Przegląd" z dn. 14 grudnia b. r. w obszernem sprawozdaniu o konferencji prasowej p. t. „Sytuacja gospodarcza Palestyny a stosunki polsko-palestyńskie" omawia bezpodstawność szerzących się pogłosek o rzekomo istniejącym kryzysie gospodarczym w Palestynie i wskazuje na istniejące możliwości dla rozwoju gospodarczego tego kraju.

„Czas" z dn. 17 grudnia b. r. w sprawozdaniu p. t. „Rozwój stosunków gospodarczych między Polską a Palestyną" wskazuje na konieczność należytego reprezentowania Polski w Targach Lewantyńskich, co przyczyni się do dalszej rozbudowy stosunków gospodarczych między obu krajami.

„Czas" z dn. 15 grudnia b. r. zamieszcza artykuł o możliwościach ekspansji włókiennictwa polskiego na rynkach Bliskiego Wschodu, zaznaczając, iż przyszłość ekspansji polskiego przemysłu włókienniczego leży głównie na Bliskim Wschodzie.

Obszerne sprawozdanie zamieścił również „Unzer Ekspres" z dnia 15.XII, podkreślając usiłowania Izby, by udział Polski w Targach wypadł jaknajbardziej imponująco.

„Chwila" z dnia 15 grudnia b. r. zamieszcza korespondencję o odbytej konferencji prasowej, omawiając sprawy, które zostały na tejże konferencji poruszone przez prezesa i wiceprezesa Izby.

„Nowy Dziennik" z dn. 16 grudnia b. r. w korespondencji z Jerozolimy p. t. „Obecna sytuacja w Palestynie" omawia obecny stan bilansu handlowego Palestyny, wskazując na wielką dysproporcję między eksportem a importem Palestyny. Bilans handlowy Palestyny wykazuje stale saldo ujemne w wysokości kilku miljonów funtów rocznie. Znaczną plagą dla przemysłu krajowego jest dumping szeregu krajów, który coraz bardziej staje się groźny. Palestyna nie korzysta z systemu ceł preferencyjnych Imperjum Brytyjskiego, stąd też trudności konkurencyjne dla Palestyny w porównaniu z innymi krajami Imperjum Brytyjskiego. W dalszych swych wywodach wskazuje korespondent, iż przy racjonalnej polityce gospodarczej rządu palestyńskiego, przy odpowiedniem poparciu przemysłu rodzimego, a przedewszystkiem dzięki należytej pomocy uda się utrwalić podstawy prosperity gospodarczej Palestyny i w znacznej mierze powiększyć zdolności absorbcyjne kraju.

„Moment" z dn. 13 grudnia b. r. zamieszcza artykuł p. J. Heftmana o aktualnych zagadnieniach gospodarki palestyńskiej. Autor podkreśla z naciskiem, iż w rozwoju gospodarczym Palestyny musi nastąpić radykalna zmiana. Nie może się utrzymać dotychczasowy stan rzeczy, że import Palestyny pięciokrotnie przewyższa eksport. Największy napływ kapitału nie może pokryć stale wzrastającego salda ujemnego w handlu zagranicznym Palestyny, tembardziej iż napływ kapitałów do Palestyny odbywa się tylko w czasach normalnych, nie zaś w okresie kryzysu lub

paniki, lub też powstania jakiegokolwiek zachmurzenia politycznego na horyzoncie. Dla normalnego rozwoju gospodarczego Palestyny potrzebna jest pewna planowość. Czyni to w każdym kraju rząd, sterujący nawą państwową. Rząd palestyński nie wypełnia jednak należycie tych oto funkcyj. Mało zdziałał dla rozbudowy systemu ceł ochronnych, dla rozbudowy przemysłu i dla rozwoju handlu. Rezerwy kasowe rządu palestyńskiego, które w latach prosperity znacznie się powiększyły, osiągając sumę ŁP. 6 miljonów, nie zostały wykorzystane konstruktywnie, ale leżą bezczynnie i czekają na okres bezrobocia, kiedy to zostaną zużyte na przeprowadzenie większych robót publicznych. Rząd też nic nie uczynił w kierunku powiększenia zbytu pomarańcz i grejpfrutów palestyńskich, będących najpoważniejszemi produktami eksportu Palestyny. Kolonizacja żydowska nie znalazła konkretnego poparcia rządu palestyńskiego i napotyka stale na szereg trudności natury prawnej, przy przejęciu terenów zakupionych u Arabów. Palestynie potrzebny jest, jak zresztą i każdemu krajowi, rząd, będący w wielkiej mierze regulatorem życia gospodarczego.

„Hajnt" z dn. 17 grudnia b. r. zamieszcza artykuł d-ra F. Rottenstreicha o obecnej sytuacji gospodarczej Palestyny. Autor podkreśla, iż gospodarka ta rozwijała się ostatnio jednostronnie, a mianowicie budowano domy i zakładano pardesy, nie oglądając się na istniejące możliwości w innych gałęziach gospodarki. Palestyna za dużo importowała i w ten sposób wielkie kapitały zostały wywiezione z kraju. Należy, zdaniem autora, w wielkiej mierze zwrócić uwagę na rozbudowę rolnictwa, które zaspokoiłoby zapotrzebowanie na artykuły spożywcze rynku palestyńskiego. Pozatem większą uwagę należy zwrócić na rozbudowę przemysłu. Wszelkie domagania się podwyższenia stawek celnych dopiero wówczas będą zrealizowane przez rząd palestyński, gdy przedtem zaistnieje przemysł. Należy nastawić naszą działalność gospodarczą w kraju, by, przez zaspokojenie potrzeb rynku własną produkcją, jaknajmniej importować. Palestynie nie grozi kryzys gospodarczy. Umiejętne wykorzystanie kapitałów przyczyni się niebawem do rozbudowy gospodarki, do wzmocnienia i rozszerzenia jej podstaw. Kapitały, leżące w bankach, winny być wciągnięte w wir życia gospodarczego.

„Jüdische Rundschau" z dn. 13 grudnia b. r. daje analizę obecnego położenia gospodarczego Palestyny. Autor wskazuje na szereg zmian, które ostatnio dały się zauważyć w Palestynie. W ostatnim roku zmniejszyły się inwestycje w plantacjach cytrusowych, z obawy nadprodukcji oraz trudności znalezienia nowych rynków zbytu. Pozatem nowoprzybyli kapitaliści wykazali mniejsze zainteresowanie dla przemysłu, gdyż spo-

strzegli, iż młody przemysł palestyński ma do zwalczania szereg trudności, a przedewszystkiem stale wzrastającą konkurencję ze strony zagranicy. Niema obecnie, zdaniem autora, żadnych podstaw do wyciągnięcia wniosków pesymistycznych o sytuacji gospodarczej w Palestynie, albowiem imigracja oraz przypływ kapitałów nie zostały wstrzymane.

„Palästina Nachrichten" zamieszcza artykuł p. Horowitza o horoskopach plantacyj owoców w Palestynie. Autor wskazuje na istniejące możliwości w tej dziedzinie, na terenie Palestyny.

„Der Najer Morgen" z dn. 15 grudnia r. b. omawia obecną sytuację nielegalnych imigrantów w Palestynie. Autor artykułu wskazuje, iż rząd palestyński, nadal stosuje system, przy którym nielegalna imigracja arabska jest tolerowana, a nielegalna imigracja żydowska jest w coraz ostrzejszy sposób zwalczana.

„Rynek Drzewny" z dn. 12 grudnia b. r. w artykule p. t. „Trudności w eksporcie skrzynek do Palestyny" omawia sprawę zracjonalizowania transportu kompletów skrzynkowych z Polski do Palestyny. Zdaniem autora wyładowywanie skrzynek w porcie jafskim odbywa się w sposób nad wyraz wadliwy. Ładunek odbywa się przez robotników niewyszkolonych.

„Palästina" zamieszcza artykuł d-ra A. Bonnego, o wpływie działalności żydów w Palestynie na rozwój arabskiego życia gospodarczego. Na podstawie skrupulatnie zebranych cyfr, ich zestawień i wykresów, autor ilustruje doniosły wpływ żydów na podniesienie i rozbudowę gospodarki arabskiej w Palestynie. W zakończeniu artykułu autor podkreśla stałe i systematyczne podnoszenie się standardu życiowego Arabów, co stoi w bezpośrednim związku z dziełem odbudowy żydowskiej Palestyny.

„Kurjer Poranny" z dn. 2 grudnia b. r. zamieścił reportaż p. Zdzisława Andrzejowskiego p. t. „Palestyna oczekuje wojny", w którym przedstawia nastroje społeczeństwa palestyńskiego w okresie wybuchu wojny włosko-abisyńskiej.

W jubileuszowym setnym numerze „Diwrej Akiba" dr. E. Stein zamieścił artykuł p. t. „Pieśń żydowskiego morza", w którym zwraca uwagę na konieczność rozbudowy żydowskiej floty.

P. W.

KOMUNIKATY

Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej

Konferencja prasowa

W związku z rozbudową stosunków gospodarczych między Polską a Palestyną, której to sprawie był poświęcony ostatni pobyt wiceprezesa Izby, p. sędziego M. Friedego w Palestynie, zwołała Polsko-Palestyńska Izba Handlowa na dzień 11 b. m. konferencję prasową. Prezydjum Izby reprezentowali pp.: prezes L. Lewite wiceprezes sędzia M. Friede i adw. B. Ołomucki, biuro Izby zaś dyrektor inż. J. Thon, wicedyrektor A. Ankier i redaktor P. Wasserman. Na konferencji byli obecni przedstawiciele Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Ministerstwa Przemysłu i Handlu, oraz następujących redakcyj: „Chwila", „Codzienna Gazeta Handlowa", „Czas", „Ekspress Poranny"; „Hajnt"; „Hajtige Najes", „Ilustrowany Kurjer Codzienny", „Iskra", „Kurjer Polski", „Kurjer Warszawski", „Kurjer Wileński", „Moment", „Nasz Przegląd", „Polskiej Agencji Publicystycznej", „Robotnik", „Unzer Ekspress", „Warszawer Radjo", „Wiadomości Portu Gdyńskiego", „żydowskiej Agencji Telegraficznej", jak również przedstawiciele t-wa Gdynia—Ameryka, Linij żeglugowych, S. A. i t-wa „Orbis".

Konferencję zagaił dłuższem przemówieniem prezes Izby, p. Leon Lewite, witając zebranych. Mówca wskazuje, iż rok ubiegły wykazał dalszy rozwój stosunków handlowych między Polską a Palestyną. Nie bez wpływu na ten rozwój pozostaje przychylne ustosunkowanie się polskich czynników rządowych do przywozu z Palestyny, co znalazło swój wyraz w powiększeniu kontyngentu dla pomarańczy palestyńskich. Zdaniem mówcy istnieją wielkie, wciąż niewykorzystane możliwości eksportu z Polski do Palestyny. Należy tylko usunąć niektóre niedogodności, szczególnie w dziedzinie transportu oraz silniej nastawiać polską produkcję na eksport. Prezes L. Lewite wskazuje następnie na rolę, jaką odgrywa Polsko-Palestyńska Izba Handlowa w tej dziedzinie. Przyczem zaznacza, iż wkrótce Izba obchodzić będzie jubileusz 10-ciolecia swej pracy. Polsko-Palestyńska Izba Handlowa ma, w odróżnieniu od innych Izb bilateralnych, do spełnienia szereg specyficznych funkcyj i prac, z uwagi na to, że Palestyna nie posiada, jako taka, swego oficjalnego przedstawiciela handlowego. Wobec coraz bardziej wzmagającego się ruchu przesiedleńczego sfer gospodar-

czych do Palestyny, wypada Izbie spełniać rolę poradni gospodarczej dla tych elementów.

Prezes L. Lewite w dalszych swych wywodach podkreśla, że nie było i niema żadnej podstawy do alarmu i niepokoju w Palestynie. Niema mowy o żadnem przesileniu i kryzysie gospodarczym, a po chwilowej utracie równowagi, wszystko wraca do normy.

Rok 1935 wskazuje dalsze rozszerzenie i pogłębienie wzajemnych stosunków gospodarczych między Polską a Palestyną w różnych dziedzinach, szczególnie wobec stale rosnącej imigracji. Stan obrotów handlowych w ostatnich 10-ciu miesiącach b. r. wzrósł w porównaniu z rokiem 1934, jeśli o eksport chodzi, o 70%, co dowodzi systematycznego utrwalenia się na rynku palestyńskim produktów polskich równolegle z rosnącym importem z Palestyny do Polski. Radykalny zwrot, który nastąpił od chwili zniżki cła na pomarańcze, pozwolił na zwiększoną propagandę dla wyrobów polskich. Należy się spodziewać, że eksport do Palestyny osiągnie w tym roku, wedle cyfr polskich, 15 miljonów zł., przyczem należy zaznaczyć, że statystyka palestyńska podaje jego wysokość o 30—40% wyższą. Przyznany Palestynie kontyngent importowy w wysokości 10.000 tonn owoców cytrusowych będzie propagowany zapomocą specjalnej kampanji reklamowej.

Ostatnie miesiące przyniosły eksport całego szeregu artykułów, dotychczas w eksporcie niezastąpionych. Trudnością są jednak zbyt wysokie stawki przewozowe, długotrwałość transportów, nieregularna komunikacja pocztowa. Uruchomienie drugiego okrętu Linji Gdynia—Ameryka „Kościuszko“ umożliwia zwiększenie turystyki handlowej, t. j. osób wyjeżdżających w celach informacyjnych, dla nawiązania kontaktu eksportowego.

W bieżącym roku Izba poważnie rozszerzyła swoją działalność we wszystkich dziedzinach. Odnosi się to do wydziału handlowego, jako organu informacyjnego, oraz inicjującego pionierski eksport, wydziału przesiedleńczego, wydziału wydawniczego i prasowego, które publikują czwarty rok nasz miesięcznik oraz uruchomiły bibljotekę dla spraw Palestyny i Bliskiego Wschodu, nowoutworzonych resortów: lotniczego i morskiego i t. d. Obecnie stoi, jako główne zadanie, przed Izbą, zorganizowanie udziału Polski w Targach Lewantyńskich z wiosną 1936 r., w ślad za udziałem naszym tamże w r. 1932 i 1934 oraz zorganizowanym przez nas udziałem Palestyny w Targach Poznańskich wiosną b. r. Spodziewać się należy, że dzięki udziałowi wielkiego przemysłu oraz poparciu instancyj rządowych i gospodarczych, Pawilon Polski będzie nosił należyty charakter. Wystawienie jego i urządzenie pociąga za sobą dla Izby bardzo wielkie ofiary, możliwe do poniesienia jedynie przy należytem ustosunkowaniu się sfer gospodarczych i finansowych oraz prasy.

Uzupełnieniem działalności Izby będą prace nowozałożonego Banku

Polsko-Palestyńskiego, którego otwarcie nastąpi w pierwszych tygodniach 1936 r. Jego zadania i cele są przy podkreślaniu charakteru handlowego wybitnie społeczne. Bank ten ma wypełnić lukę, istniejącą w dziedzinie należytego finansowania eksportu, ułatwiania imigracji sfer gospodarczych oraz likwidacji ich mienia. Powołanie do życia tego Banku spotkało się z wszechstronnem uznaniem miarodajnych czynników oficjalnych oraz szerokich sfer społeczeństwa.

Wespół z Izbą prowadzić będzie Bank tę działalność w zrozumieniu faktu, który jest przewodnią myślą dotychczasowych prac Izby. Jest nim konieczność systematycznej rozbudowy stosunków gospodarczych, opartych o istnienie wśród 200.000-cznej rzeszy żydów polskich w Palestynie zrozumienia sytuacji i znajomości Polski. Zarząd Izby dołoży ze swej strony wszelkich starań, by stosunki te były w dalszym ciągu należycie pielęgnowane i pogłębiane.

Następnie wygłosił referat wiceprezes Izby, sędzia Maksymiljan Friede. Stosunki gospodarcze polsko-palestyńskie, jakoteż kontakt w innych dziedzinach, tak silnie wzrósł, że słusznem będzie zapoznanie opinji publicznej z dzisiejszą sytuacją gospodarczą Palestyny, którą miał mówca możność poznać w czasie swego ostatniego pobytu tamże.

Wybuch wojny włosko-abisyńskiej wywołał w łączności z obawą wojny światowej początkowo nastrój paniczny. Arabowie pamiętają dobrze ostatnią wojnę światową, blokadę Palestyny, głód, tak, że pierwszym odruchem były masowe zakupy artykułów żywnościowych. Jednym z czterech najpoważniejszych banków w Palestynie jest włoski Banco di Roma, od którego rozpoczął się run na banki. Run przeniósł się na wszystkie inne banki, a pomiędzy niemi i na Barclays Bank. Wobec wzrostu cen, zaistniała możność spekulacyjnego zakupywania surowców, jak miedź, cyna, skóry i in. Po załamaniu się cen surowcowych na rynkach światowych i w przypuszczeniu, że konflikt włosko-abisyński będzie zlokalizowany, rozpoczął się ponowny przypływ kapitałów. Rząd palestyński postawił do dyspozycji pół miljona funtów, ale z tego kapitału interwencyjnego nie skorzystano. Wszystkie banki zdały egzamin. żadnych zatrzymań w wypłatach nie było. Stosunkowo najmniej ucierpiała P.K.O. w Tel-Awiwie, która cieszy się dużem zaufaniem; wycofana z niej część wkładów w wysokości 22.000 funtów z powrotem wpłynęła do jej kas. Należy nadmienić, że w Palestynie zaznacza się przerost małych banków. Rząd palestyński chce temu przeciwdziałać przez zobowiązanie do podwyższenia kapitału zakładowego dla banków akcyjnych do minimum 25.000 funtów oraz przez ograniczenie wszelkich operacyj banków spółdzielczych, wyłącznie do ich członków.

Należy zaznaczyć, że złośliwych bankructw nie było. Zresztą bankructw oficjalnych nie zanotowano. Kupiectwo stara się wywiązać ze swych

zobowiązań. Jakkolwiek kupowano na kredyt, a sprzedawano za gotówkę, lokując rezerwy kasowe w nieruchomościach, to jednak spłata zobowiązań na tem nie ucierpiała.

Dwie główne podstawy dobrobytu Palestyny pozostały niezachwiane. Imigracja wzmaga się w dalszym ciągu, zaś eksport owoców cytrusowych posiada obecnie nawet lepsze widoki, niż w sezonie ubiegłym, ponieważ odpadła konkurencja Włoch. Bezrobocie nie jest groźne, gdyż rząd palestyński i związki komunalne posiadają duże rezerwy kasowe, zostaną więc zapoczątkowane roboty publiczne, a pozatem część robotników miejskich znajdzie zatrudnienie na roli. Jeżeli nawet tempo ruchu budowlanego zostanie na pewien czas osłabione, place spadną w cenie, a płace robotnicze zostaną obniżone, to to raczej wyjdzie Palestynie na zdrowie. Sytuację obecną określa sędzia Friede jako stan rezerwy przemijającej, gdyż nie istnieją żadne objektywne przesłanki, aby Palestyna miała wejść w kryzys konjunkturalny, a tembardziej strukturalny.

Przechodząc do stosunków polsko-palestyńskich, mówca stwierdza ich stały i systematyczny rozwój, czego dowodem są rosnące cyfry eksportu z Polski do Palestyny, które wynosiły w latach: 1932 — 3.200 tys. zł., 1933 — 5.750 tys. zł., 1934 — 9.070 tys. zł., w 10-ciu miesiącach 1935 — 12.800 tys. zł. Import w tych latach wynosił: 618 tys. zł., 578 tys. zł., 1.052 tys. zł., w pierwszych 10-ciu miesiącach b. r. — 3.320 tys. zł. Obie strony rozumieją, że długotrwała przyjaźń opierać się może jedynie na obupólnym interesie. Toteż na sezon bieżący przyznał rząd polski dla Palestyny kontyngent 9.000 tonn pomarańcz i 1.000 grejpfrutów, co wywołało w Palestynie dodatnie wrażenie, jakkolwiek Palestyna spodziewa się dalszego powiększenia kontyngentu i obniżenia cła wwozowego na grejpfruty. Należy wyrazić przekonanie, że to stanowisko Palestyny znajdzie zrozumienie u naszych miarodajnych czynników. Usilnem naszem staraniem będzie, by udział Polski w ogólnym imporcie Palestyny, który wynosi obecnie 4%, stale wzrastał, gdyż rynek palestyński nie przestaje być pojemnym. Należy wskazać na pewne usprawnienia transportowe na szlaku Gdynia—Hajfa/Jaffa. Wskazanem byłoby uruchomienie dwu szybkobieżnych statków na tej linji. Poważnem utrudnieniem jest źle funkcjonująca poczta, gdyż listy niekiedy dochodzą na dwunasty dzień. Uruchomienie bezpośredniej linji lotniczej Warszawa—Hajfa, zapowiedziane na wiosnę 1936 r., wpłynie dodatnio nietylko na zwiększenie obrotów, lecz zbliży oba kraje, gdyż np. gazety przybywać będą tam już na 3-ci dzień.

Ważnym instrumentem dla powiększenia obrotów jest, by działalność P.K.O. w Tel-Awiwie i w nowoutworzonym oddziale w Hajfie nie ograniczała się jedynie do funkcyj kasy oszczędnościowej i do przekazywania funduszów z Palestyny, lecz by objęła i inne działy bankowe, a w pierwszym

rzędzie i finansowanie importu polskiego. Mówca podkreśla znaczenie nowopowstającego Polsko-Palestyńskiego Banku Spółdzielczego w Warszawie, który postawił sobie m. in. za zadanie popieranie wymiany towarowej między obu krajami.

Celem pogłębienia wzajemnych stosunków gospodarczych mówca odbył w czasie swego pobytu w Palestynie, szereg konferencyj, m. in. w Konsulatach R. P. w Jerozolimie i w Tel-Awiwie z udziałem czołowych osobistości tamtejszego życia gospodarczego, w naszej siostrzanej Izbie w Tel-Awiwie, w Egzekutywie Agencji żydowskiej, gdzie na czele Departamentu Handlu i Przemysłu stoi obecnie dr. F. Rottenstreich, znakomicie obeznany ze stosunkami polskiemi, w Związku Przemysłowców, w Związku Rolników, w Związku Przedstawicieli Handlowych. Wszystkie te czynniki okazały najdalej idące zrozumienie dla rozwoju stosunków polsko-palestyńskich.

Jednym z bardzo ważnych instrumentów dla wzmożenia naszej ekspansji do Palestyny i krajów Bliskiego Wschodu, jako to do Syrji, Cypru, Egiptu, Iraku i Iranu, są Targi Lewantyńskie w Tel-Awiwie. Odbędą się one w okresie od 30 kwietnia do 30 maja 1936 r. Miarodajne czynniki polskie przywiązują do udziału Polski pełną wagę. Polsko-Palestyńska Izba Handlowa, przystępując do realizacji Pawilonu Polskiego na Targach, pragnęłaby, aby reprezentowane w nim były tylko zdolne do eksportu przedsiębiorstwa, aby w ten sposób podkreślić handlowy charakter Pawilonu Polskiego. Izba ma głębokie przekonanie, że przemysł nasz i prasa, w zrozumieniu doniosłości należytego wystąpienia, wysiłki Izby w całej rozciągłości poprą. Zarząd Targów Lewantyńskich czyni wszelkie starania, by Targi wypadły imponująco. Już obecnie kilkanaście państw zgłosiło swój udział w Targach. W okresie Targów odbędzie się cały szereg zebrań o zasięgu międzynarodowym, a świat gospodarczy będzie miał okazję zapoznania się z budującą się Palestyną.

W zakończeniu swego przemówienia sędzia M. Friede podkreśla konieczność ustanowienia katedry, względnie lektoratu literatury i kultury polskiej na Uniwersytecie Hebrajskim w Jerozolimie.

POSIEDZENIE RADY I ZARZĄDU IZBY.

Dn. 5 grudnia b. r. odbyło się pod przewodnictwem prezesa L. Lewitego posiedzenie Rady i Zarządu Izby. Prezes L. Lewite złożył sprawozdanie z działalności prezydjum Zarządu Izby oraz interwencyj, poczynionych w okresie ostatnich 2-ch miesięcy. Dyr. inż. J. Thon przedstawił sprawozdanie z działalności biura Izby. Sędzia M. Friede złożył sprawo-

zdanie ze swego pobytu w Palestynie, a adw. Ołomucki z akcji finansowej i werbowania nowych członków.

Dłuższe referaty w sprawie udziału Polski w nadchodzących Targach Lewantyńskich wygłosili pp. prezes Izby L. Lewite i wice-prezes sędzia M. Friede. W dyskusji głos zabrali Dr. Wł. Sachs, wicedyr. A. Ankier, dyr. A. Perlmutter, dyr. Dr. Horowitz i inni

Rada i Zarząd Izby postanowiły wyrazić p. inż. H. Zabłudowskiemu, przebywającemu w Palestynie, serdeczne podziękowanie za jego długoletnią, pełną poświęcenia i oddania, twórczą pracę w charakterze kierownika wydziału turystycznego oraz kierownika Izby.

DELEGACJA POLSKO-PALESTYŃSKIEJ IZBY HANDLOWEJ NA ZAMKU.

W dn. 12 grudnia b. r.delegacja Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej w osobach pp. prezesa Izby L. Lewitego oraz wiceprezesa sędziego M. Frieedego, została przyjęta na Zamku przez Panią Prezydentową Marję Mościcką. Delegacja Izby oddała do dyspozycji Pani Prezydentowej 100 skrzyń pomarańcz jaffskich, ofiarowanych przez spółdzielnię plantatorów owoców cytrusowych „Pardess" w Palestynie, dla rozdziału wśród ubogiej dziatwy w Polsce.

INTERWENCJE PREZYDJUM ZARZĄDU.

Prezes L. Lewite i wiceprezes sędzia M. Friede odbyli ostatnio konferencję u wiceministra Przemysłu i Handlu, d-ra F. Doleżała, prezesa P.K.O., d-ra H. Grubera, dyrektora departamentu Ministerstwa Skarbu, p. Królikowskiego, i dyrektora Państwowego Instytutu Eksportowego, p. M. Turskiego, w sprawach Wystawy Polskiej na Targach Lewantyńskich, kwestjach celnych i transportowych oraz kontyngentów dla cytrusów palestyńskich.

WIZYTY W POLSKO-PALESTYŃSKIEJ IZBIE HANDLOWEJ.

Ostatnio odwiedzili Izbę naczelny dyrektor Linij żeglugowych Gdynia—Ameryka, p. A. Leszczyński oraz dyrektor M. Plinius.

POLSKO-PALESTYŃSKI BANK SPÓŁDZIELCZY

Prace organizacyjne dookoła nowopowstającego Polsko-Palestyńskiego Banku Spółdzielczego posuwają się w szybkiem tempie naprzód.

Bank rozpoczyna swoją działalność w połowie stycznia 1936 r. Należy z zadowoleniem podkreślić, że inicjatywa utworzenia wspomnianego banku znalazła należyte zrozumienie wśród ogółu społeczeństwa żydowskiego w Polsce.

Szeroka akcja propagandowa i werbunkowa prowadzona jest intensywnie, dając pomyślne wyniki.

AKCJA PROPAGANDOWA NA RZECZ UDZIAŁU POLSKI W TARGACH LEWANTYŃSKICH 1936 R. W TEL-AWIWIE.

W związku z organizacją Wystawy Polskiej na Targach Lewantyńskich 1936 r. Referat Targów i Wystaw rozesłał w tej sprawie do przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych I-szy cyrkularz treści następującej:

Wzorem lat ubiegłych Izba organizuje

Wystawę Polską
na
Targach Lewantyńskich

które odbędą się w Tel-Awiwie w okresie 30.IV.—30.V. 1936 r.

Wobec doniosłości tej Wystawy dla eksportu z Polski do Palestyny i innych krajów Bliskiego Wschodu, oraz ograniczonego metrażu, firmy zainteresowane winny jaknajrychlej zadeklarować w niej swój udział.

Wyniki osiągnięte na Targach Lewantyńskich 1932 i 1934 r. świadczą, że imprezy te przyczyniają się znakomicie do rozbudowy stosunków handlowych między Polską a Palestyną i krajami Bliskiego Wschodu, albowiem międzynarodowy charakter Targów umożliwia zarówno wystawcom, jak i zwiedzającym bezpośrednie zetknięcie się z tamtejszemi sferami handlowemi i przemysłowemi, jak również zbadanie na miejscu możliwości ekspansji gospodarczej Polski na tych rynkach.

Izba podkreśla, iż naskutek jej starań, zorganizowane zostaną zbiorowe transporty eksponatów, przeznaczonych na Wystawę Polską, oraz grupowe przejazdy wystawców i ich przedstawicieli na Targi Lewantyńskie.

Bliższych informacyj udziela i zapisy przyjmuje Referat Targów i Wystaw Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej, Warszawa, Fredry 10.

Dyrekcja Wystawy Polskiej
na Targach Lewantyńskich, 1936 r.
(—) **Artur Anker**

UWADZE EMIGRANTÓW UDAJĄCYCH SIĘ DO PALESTYNY

W związku z szybkim rozwojem przemysłu i rzemiosła w Palestynie oraz szeregiem zmian, występujących w tych dziedzinach, istnieje potrzeba udzielenia imigrantom dokładnych informacyj o możliwościach urządzenia się w kraju.

Imigranci, udający się do Palestyny, nie zasięgając uprzednio dokładnych informacyj co do możliwości istniejących w poszczególnych gałęziach przemysłu i rzemiosła, napotykają przy zetknięciu się z rzeczywistością palestyńską na duże trudności, które wynikły z nieznajomości terenu oraz specyficznych warunków w najrozmaitszych działach produkcji palestyńskiej. Inicjatywę swoją kierują oni często do działów o słabych możliwościach rozwoju, zaniedbują natomiast pomyślne horoskopy, istniejące w innych gałęziach przemysłu i rzemiosła palestyńskiego.

Wszelkich informacyj, dotyczących wyżej wspomnianych spraw, a w szczególności stanu poszczególnych gałęzi przemysłu i rzemiosła, Palestyny i innych krajów Bliskiego Wschodu, udziela Referat Przemysłu i Rzemiosła, codziennie w godz. 10-ej do 2 p. p. Do pisemnych zapytań należy dołączyć znaczek na odpowiedź.

SPRAWY CELNE I TRANSPORTOWE

PRZYWÓZ ŻYTA DO PALESTYNY.

Rząd palestyński ogłosił ostatnio rozporządzenie, dotyczące zmiany kontyngentowania przywozu żyta do Palestyny. Poniżej podajemy pełny tekst tego rozporządzenia.

1. (am) Kontyngenty na przywóz żyta wyznaczane będą rocznie.

2. Przywóz żyta będzie podlegał niżej podanym przepisom:

(1) Stała Komisja dla Handlu i Przemysłu będzie w terminie niepóźniejszym, niż 1 grudnia 1935 r. lub 1 czerwca 1936 r. oraz odnośnych dat każdego następnego roku, podawać do wiadomości Dyrektora ilości żyta, którego wwóz jest dozwolony w ciągu następnych 6 miesięcy, począwszy od dnia 1 lipca 1936 r. oraz odnośnych dat każdego następnego roku, dla każdego miasta i okręgu.

Z zastrzeżeniem, że Stałej Komisji dla Handlu i Przemysłu przysługuje prawo w każdym czasie poszczególnego okresu według uznania i po zawiadomieniu Dyrektora o zezwoleniu wwozu dodatkowej ilości żyta w ciągu odnośnego okresu dla miast i okręgów.

(2) Osoba pragnąca przywozić żyto w okresie 6 miesięcy, począwszy od 1 stycznia 1936 r., lub w ciągu 12 miesięcy, począwszy od dnia 1 lipca każdego roku, winna przed dniem 15 listopada 1935 r., poprzedzający okres 6 miesięcy, lub przed (15 dniem) ew. dnia 15 maja, poprzedzający okres 12 miesięcy, w których zamierza przywozić żyto, złożyć podanie na przepisowych formularzach (do nabycia u miejscowego urzędnika celnego) do Dyrektora Ceł w celu otrzymania zezwolenia na wwóz, przyczem podanie winno zawierać stwierdzenie odnośnej ilości żyta, które ona zamierza przywozić. Oddzielne podanie winno być złożone odnośnie każdego miejsca lub portu wwozu.

(3) Dyrektor po zasięgnięciu opinji miejscowych izb handlowych poda do wiadomości przed dniem 10 grudnia 1935 r. albo też przed 10 czerwca każdego następnego roku:

(I) każdego petenta odnośnie ilości żyta, które mu wolno przywozić w przeciągu 6 miesięcy, począwszy od 1-go stycznia 1936 r., lub w ciągu 12 miesięcy, począwszy od pierwszego lipca każdego roku, oraz miejsce i port wwozu, z zastrzeżeniem, że Dyrektor ma prawo odmowy wydania pozwolenia bez podania motywów;

(II) Urzędnika celnego, zarządzającego komorą celną w każdem miejscu lub porcie wwozu:

(a) nazwiska petentów, którym zostały wydane zezwolenia na wwóz żyta w przeciągu 6 miesięcy, począwszy od 1 stycznia 1936 r., lub w przeciągu 12 miesięcy, począwszy od 1 lipca każdego roku, przez jego komorę, i

(b) odnośnie ilości żyta, które mogą być przywiezione przez każdego z tych petentów, i o ile w przeciągu okresu 6 miesięcy, począwszy od 1 stycznia 1935 r., oraz 12 miesięcy, począwszy od 1 lipca każdego roku, wwóz dodatkowej ilości żyta zostanie dozwolony przez stałą Komisję dla Handlu i Przemysłu, Dyrektor po zasięgnięciu opinji miejscowych izb handlowych poda do wiadomości tak szybko, jak będzie to tylko możliwem:

(I) każdego petenta, któremu było udzielone zezwolenie na wwóz żyta podczas bieżącego okresu, dodatkowej ilości żyta, którą petent może przywozić w ciągu odnośnego okresu i miejsce i port wwozu tej dodatkowej ilości żyta, i

(II) urzędnika celnego, zarządzającego komorą celną w każdem miejscu lub porcie wwozu:

(a) nazwiska petentów, którym zostały wydane zezwolenia na wwóz dodatkowej ilości żyta w ciągu odnośnego okresu przez jego komorę, i

(b) odnośnie dodatkowej ilości żyta, która może być przywieziona przez każdego z tych petentów.

(4) Urzędnik celny, zarządzający komorą celną, powinien prowadzić rejestr w każdym porcie lub mieście odnośnej ilości żyta, przywiezionej przez poszczególnego importera, a przechodzącej przez jego komorę celną, i powinien rejestrować wszystkie ilości żyta, przywiezione na zasadzie zezwolenia, wydanego importerowi przez Dyrektora.

COFNIĘCIE NAKAZU IMPORTU WĘGLA DO PALESTYNY PRZEZ PORT JAFFA.

Na mocy ostatniego rozprządzenia, zamieszczonego w No. 539 „Palestine Gazette", zostaje cofnięty zakaz importu węgla do Palestyny przez port Jaffa.

Zakaz ten obowiązywał od dnia 11 października 1934, tak że wszystkie ładunki węgla były wwożone przez port Hajfa.

ZWOLNIENIE SUROWCÓW DLA PRZEMYSŁU PAPIERNICZEGO I SZKLANEGO Z PRZYWOZOWYCH OPŁAT CELNYCH W PALESTYNIE.

Następujące surowce dla przemysłu papierniczego zostały zwolnione z opłat celnych:

a) odpadki papierowe,

b) celluloza,
c) masa drzewna,
d) klej zwierzęcy,
e) kazeina i glinka porcelanowa.

Następujące surowce dla przemysłu szklanego zostały zwolnione z opłat celnych:

a) bloki ogniotrwałe, rozm. nie mniej, niż 40 x 30 x 30 cm.,
b) cegły ogniotrwałe,
c) piasek,
d) sulfat sodu.
e) lakier litograficzny,
f) djamenty do szlifowania szkła,
g) odpadki metalowe, szmelc żelazny, mosiężny, miedziany, cynowy, służące do regeneracji metali.

ZWOLNIENIE SZEREGU ARTYKUŁÓW Z PRZYWOZOWYCH OPŁAT CELNYCH PRZY WWOZIE DO PALESTYNY.

1. Meble i urządzenia importowane dla użytku instytucyj morskich w Palestynie, zatwierdzonych przez Wysokiego Komisarza.

2. Maszyny parowe i motorowe dla budowy dróg, importowane przez prywatne towarzystwa, prowadzące budowę dróg.

3. a) Sprzęt pożarniczy, pojazdy mechaniczne, urządzenia kanalizacyjne, importowane przez władze miejskie na potrzeby miasta, a nie na sprzedaż,
   b) części do wyżej wymienionych artykułów, importowane przez władze miejskie w jakimkolwiek czasie dla zastąpienia starych.

4. Aparaty świetlne, importowane przez władze miejskie na potrzeby miasta.

NOWE PRZEPISY ODNOŚNIE IMPORTU ŻYWEGO PTACTWA DO PALESTYNY.

(am) W ostatnim numerze „Palestine Gazette“ Nr. 533 z dn. 28.XI. 1935 ukazały się nowe przepisy, regulujące import żywego ptactwa do Palestyny. Przepisy te w tłumaczeniu podajemy poniżej:

Import ptactwa drogą morską:

1. Transporty żywego ptactwa, importowanego do Palestyny winny być zaopatrzone w następujące zaświadczenia:

a. pozwolenie, wydane przez urzędnika weterynaryjnego rządu pa-

lestyńskiego, zezwalające na wwóz żywego ptactwa do Palestyny;

b. zaświadczenie, podpisane przez państwowego urzędnika weterynaryjnego kraju pochodzenia, stwierdzające, że:
   1) okolica, w której ptactwo przebywało w ciągu 3 miesięcy przed terminem eksportu, była zupełnie wolna od następujących chorób ptasich, jak: dżumy, cholery, typhoidu i t. d.;
   2) ptactwo zostało wysłane z tej okolicy do portu zaokrętowania w wozach, oczyszczonych i dezynfekowanych pod kontrolą;

c. zaświadczenie, podpisane przez państwowego urzędnika weterynaryjnego w porcie zaokrętowania, stwierdzające, że ptactwo zostało zbadane przez niego w ciągu 24 godzin przed zaokrętowaniem i że nie znaleziono żadnej choroby ptasiej, jak: dżumy, cholery, typhoidu i innych zaraz;

d. zaświadczenie, podpisane przez najbliższy konsulat brytyjski, stwierdzające, że podpis urzędnika weterynaryjnego, zamieszczony na zaświadczeniach w punktach b. i c. jest autentyczny.

2. Zaświadczenia, wymienione w punktach 1. b) i 1. c) winny stwierdzać ilość ptactwa, jak również ilość klatek danego transportu.

3. Ptactwo winno być wyładowane jedynie w portach Hajfa lub Jaffa i przez właściciela skierowane bezpośrednio do pomieszczeń, zatwierdzonych jako odpowiednie przez urzędnika weterynaryjnego. W pomieszczeniach tych ptactwo zostanie izolowane lub ubite (vide pkt. 14 i 15).

4. W wypadku, gdy sam właściciel nie przeniesie w oznaczonym terminie importowanego ptactwa ze składów celnych w porcie Hajfa i Jaffa do wspomnianych pomieszczeń, wówczas drób zostanie przeniesiony według wskazań urzędnika inspekcyjnego na koszt i ryzyko właściciela do tychże pomieszczeń.

Import ptactwa drogą lądową:

5. Ptactwo, przeznaczone do Palestyny, nie będzie mogło być wyładowane na terytorjum palestyńskiem, jeżeli nie będzie zaopatrzone w następujące zaświadczenia:

a. zezwolenie, wydane przez państwowego urzędnika weterynaryjnego rządu palestyńskiego na wwóz ptactwa żywego do Palestyny;

b. zaświadczenie, podpisane przez państwowego urzędnika weterynaryjnego, stwierdzające, że:

1) okolica, w której ptactwo przebywało w ciągu 3 miesięcy przed terminem eksportu, była zupełnie wolna od następujących chorób ptasich, jak: dżumy, cholery, typhoidu i t. d.;
2) ptactwo zostało zbadane przez niego w ciągu 24 godzin przed wysłaniem do Palestyny i że nie znaleziono żadnej choroby ptasiej, jak: dżumy, cholery, typhoidu i in.

6. Drób wysłany koleją do Palestyny może być nadany jedynie do miast: Hajfa, Jaffa, Tel-Awiw lub Jerozolima i winien po przybyciu do tychże miast być natychmiast przetransportowany do odpowiednich pomieszczeń, zatwierdzonych przez urzędnika weterynaryjnego, gdzie zostaną izolowane lub ubite (vide pkt. 14 i 15).

7. Kierowca samochodów ciężarowych, wożący transporty żywego ptactwa do Palestyny, winien zatrzymać się przy najbliższej stacji w Palestynie, przeznaczonej dla kwarantanny zwierząt i

a. przedstawić superintendentowi stacji kwarantanny zwierząt prawo jazdy, oraz zaświadczenia, wymienione w punkcie 5.
b. ułatwić superintendentowi przeprowadzenie kontroli całego transportu ptactwa.
c. uiścić opłatę kwarantanny na rachunek właściciela transportu drobiu.
d. po uzyskaniu zezwolenia superintendenta, kierowca winien udać się bezpośrednio do miejsca przeznaczenia transportu i zawiadomić w ciągu 12 godzin najbliższy urząd weterynaryjny o dostawie transportu ptactwa do odpowiednich pomieszczeń izolowanych.

8. Ptactwo, przywiezione drogą samochodową i ulokowane w odpowiednich pomieszczeniach, winno być izolowane lub ubite (vide pkt. 14 i 15).

Przepisy ogólne

9. żaden ładunek ptactwa nie może być przywieziony do Palestyny bez uzyskania uprzednio zezwolenia wwozowego od głównego urzędnika weterynaryjnego, który może udzielić lub też odmówić wydania zezwolenia, jak również zawiesić lub odwołać już poprzednio udzielone.

10. W poszczególnych klatkach ilość ptactwa nie może w żadnym wypadku przekroczyć 50 sztuk.

11. Ptactwo, importowane do Palestyny drogą lądową, może być wwożone jedynie przez stację dla kwarantanny zwierząt, wymienionej w Rozporządzeniu o Kwarantannie Zwierząt z r. 1931, § 14, z zastrzeżeniem, że ptactwo, transportowane drogą kolejową, może być nadane jedy-

nie do miast Hajfa, Jaffa, Tel-Awiw i Jerozolima, zgodnie z punktem 6.

12. Ptactwo żywe, transportowane do Palestyny drogą lądową, winno być zatrzymane na najbliższej stacji w Palestynie, przeznaczonej dla kwarantanny zwierząt, na 24 godziny. Gdy ptactwo zostaje uznane za zdrowe, może być dalej transportowane.

13. Przy transporcie ptactwa, przeznaczonego dla celów hodowlanych lub dla uszlachetnienia rasy, należy przedstawić, przy imporcie do Palestyny, dodatkowe zaświadczenie, podpisane przez państwowego urzędnika weterynaryjnego kraju pochodzenia, że ptactwo to zostało poddane szczepionce z ujemnym wynikiem biegunki na 21 dni przed wysłaniem do Palestyny.

Ptactwo to, przy przybyciu do Palestyny, winno być izolowane w odpowiednich pomieszczeniach i poddane powtórnej szczepionce biegunki po upływie 90 dni od daty pierwszego szczepienia w kraju pochodzenia. Ptactwo, u którego wynik szczepienia był dodatni, winno iść na ubój lub zostać usunięte w jakikolwiek inny sposób według wskazań głównego urzędnika weterynaryjnego.

14. Ptactwo, sprowadzone do Palestyny drogą lądową lub morską winno w izolowanych pomieszczeniach:

a. ulec przejściu przez kwarantannę w ciągu 6 dni, licząc od dnia izolowania, lub
b. zostać ubite i oskubane w ciągu 21 dni, licząc od dnia izolowania, pod warunkiem, że właściciel otrzymał na to zezwolenie od urzędnika weterynaryjnego. Pierze, jelita i inne wnętrzności winny ulec spaleniu.

15. W wypadku stwierdzenia choroby u ptactwa, podlegającego kwarantannie, zostaje ono oddane do dyspozycji właściciela pod kontrolą urzędnika inspekcyjnego, który zarządzi co następuje: Ptactwo, które jest dotknięte chorobą lub co do którego jest podejrzenie, że jest chore, winno zostać ubite i spalone. Pozostałe zdrowe ptactwo z tego transportu winno być również ubite i oskubane, a mięso ich, jeżeli zostanie uznane przez urzędnika inspekcyjnego za odpowiednie dla celów konsumpcyjnych, będzie mogło być sprzedane, w przeciwnym zaś wypadku, winno ulec spaleniu. Nie dotyczy to pierza i jelit, którego zarówno w pierwszym, jak i w drugim wypadku mogą być używane.

16. (a) Pomieszczenie przeznaczone dla celów kwarantanny importowanego ptactwa, winny po każdej kwarantannie być czyszczone i dezynfekowane na koszt właściciela.

(b) Klatki, używane dla importu ptactwa, nie mogą być usunięte z pomieszczeń właściciela lub innych miejsc bez upoważnienia urzędnika inspekcyjnego i bez uprzedniej dezynfekcji pod jego kontrolą.

TRANZYT W PAŃSTWACH LEWANTYŃSKICH.

Uchwała Nr. 137/LR, z dn. 15 czerwca 1935 r., wydana przez Wysoki Komisarjat Syrji i Libanu.

Art. 150 (g) Państwa lewantyńskie zezwalają na tranzyt towarów pochodzenia obcego, niezależnie od tego, czy towary te zostały przewiezione przez granicę morską, czy też lądową pod warunkiem, że zostaną wywiezione inną granicą morską czy też lądową, albo też, że pozostaną tylko przez pewien przeciąg czasu w domach składowych lub na terytorjum wolnej strefy.

Art. 151. Czynności związane z importem towarów mogą być dokonane jedynie przez urzędy specjalnie w tym celu powołane.

Art. 152. Z tranzytu wyłączone są towary zaopatrzone fałszywą marką pochodzenia syryjsko-libańskiego oraz towary zabronione do tranzytu, a wymienione w art. 141.

Art. 153. Towar po przybyciu do biura przeznaczenia zostaje zaopatrzony w odpowiednią deklarację.

Art. 154. Gdy towar ma być wywieziony zagranicę, należy przedstawić certyfikat urzędu celnego, stwierdzający, że towar został przyjęty przezeń. Administracja urzędu celnego ustala termin sporządzenia takiego certyfikatu. Administracja może również zastąpić ten certyfikat innym dokumentem.

Art. 155. Za przekroczenie przepisów tranzytu przewidziane są kary wymienione w art. 352—356.

TRANZYT ZWYKŁY.

Art. 156. Tranzyt zwykły może się odbywać wszystkiemi drogami na odpowiedzialność i ryzyko ekspedytora.

Art. 157. Przy tranzycie zwykłym deponuje się cło od towaru przewożonego. Jeżeli towar przewożony podlega opłatom wewnętrznym lub innym ekspedytor zobowiązany jest w wypadku niedopełnienia warunków tranzytu ponieść kary przewidziane przez urząd celny.

Art. 158. Towar ekspedjowany na mocy tranzytu zwykłego musi być przez urząd celny oplombowany z zachowaniem przezeń próbki towaru, albo też podwójnie oplombowany i podwójnie opakowany.

Art. 159. Po przybyciu towaru do miejsca przeznaczenia dokument w jaki jest zaopatrzony towar powinien być złożony w urzędzie celnym, który stwierdzi identyczność towaru i nienaruszalność pieczęci.

ROZPORZĄDZENIA, DOTYCZĄCE TRANZYTU BYDŁA.

Art. 160. Na obszarze państw, pozostających pod Mandatem Francuskim, dozwolony jest tranzyt bydła, pod warunkiem reeksportowania go zagranicę i zdeponowania cła, które zostanie zwrócone przy reeksporcie.

Art. 161. Reeksport bydła powinien odbyć się najpóźniej po upływie 7 miesięcy, licząc od dnia, w którym tranzyt się rozpoczął.

TRANZYT MIĘDZYNARODOWY.

Art. 162. Tranzyt międzynarodowy może być dokonany przez Towarzystwo Kolei żelaznych lub przez Transportowe Towarzystwo Automobilowe na odpowiedzialność tych towarzystw.

Art. 163. Uchwały Wysokiego Komisarza określają drogi, jakiemi tranzyt międzynarodowy odbywać się może.

Art. 164. Towary, przewożone na mocy tranzytu międzynarodowego, są zwolnione z formalności zadeklarowania towarów. Podlegają one tym formalnościom jedynie w wypadku, jeżeli zachodzi podejrzenie oszustwa lub jeżeli towar nie jest oplombowany.

Art. 165. Rodzaj i znaczenie zobowiązań zaciągniętych przez towarzystwa wymienione w art. 162, sposób plombowania towarów, urządzenie wagonów i automobili, w których towar jest przewożony, biur celnych i domów składowych, przewidziane jest w uchwale Wysokiego Komisarza.

NOWOZAŁOŻONE PRZEDSIĘBIORSTWA W PALESTYNIE

Spółki akcyjne — a.
Spółki firmowe — f.
Spółdzielnie — s.

Rolnictwo

„Bizur", Ltd., Netaim (s) — osiedle rolne; „The Engineering Well Drilling Co", Tel-Awiw (f) — prace wiertnicze; „Riszapon", Herclija (s) — osiedle rolne; „Ramataim", Ltd. (s) — towarzystwo dia spraw rolnych.

Ruch budowlany

„Bonej Ramat Tikwa Aguda Hadadit", Ltd., Tel-Awiw (s) — rozwój przedmieść; „The Settlers & Artisans Co.", Ltd. (a) ŁP. 1.000 — rozwój przedmieść miejskich; „Cafon Talpijot", Ltd., Jerozolima (s) — rozwój przedmieść; „Menora Gimal Aguda Szetufit", Ltd., Tel-Awiw (s) — rozwój przedmieść.

Przemysł

„The Paper Bags and Confectionery Factories", Nablus (f) — produkcja torebek papierowych, pudełek i wyrobów cukierniczych; „Chewra Asirit Awnej Israelit", Tel-Awiw (f) — produkcja płytek cementowych; „Halamisz", Jerozolima (f) — produkcja płytek; „T. K. Um.", Petach-Tikwa (f) — produkcja wyrobów mozaikowych; „Palestine Vitrax", Ltd. (a) ŁP. 1.300 — produkcja wyrobów porcelanowych; „The Security Cooperation", Ltd. (a) ŁP. 1.000 — produkcja żarówek i wyrobów aluminjowych; „Hazir", Ltd. (a) ŁP. 1.000 — produkcja maszyn i narzędzi; „The Ramleh Products Co.", Ltd. (a) ŁP. 5.000 — fabryka oleju i mydła; „Z. Helfan & Co.", Ltd. (a) ŁP. 1.500 — produkcja wyrobów metalowych; „Kormej Hanawim" — Hoizman, Abrizer i Dakarat, Jerozolima (f) — fabryka spirytusu; „Factory of the Manufacture of Files, Aharon & Grinfeld", Jerozolima (f) — tafle cementowe; „Cristal" poprz. Bichowsky i Wisberg, Jerozolima — fabryka wód mineralnych.

Handel

„Bonin Minz & Son", Hajfa (f) — wyroby szklane i przybory kuchenne; „Hammerschlag & Herzfeld", Hajfa (f) — meble; „Arditi i Kalif", Tel-Awiw (f) — import i eksport artykułów spożywczych; „Tachszit", Aron Kac, Ada Zmora, Tel-Awiw (f) — przybory elektrotechniczne; „Jakób i Hachiri Levy", Tel-Awiw (f) — materjały budowlane; „Ripud",

Tel-Awiw (f) — obicia; „Hamazon", Jerozolima (f) — artykuły spożywcze; „M. Kapłan", Tel-Awiw (f) — przędza wełniana i bawełniana; „Benjamin Kolodni i Hans Bloch", Jaffa (f) — materjały budowlane; „Buying Estate Corp.", Ltd. (a) ŁP. 3.000 — handel nieruchomościami; „Dr. Z. Adlerstein & Co.", Ltd. (a) ŁP. 10.000 — import i eksport; „The Dutch", Ltd. (a) ŁP. 17.000 — wyroby tytoniowe; „Aptekman Picture", Ltd. (a) ŁP. 10.000 — filmy; „Alija", Ltd. (a) ŁP. 5.000 — handel nieruchomościami; „Overseas Traders", Ltd. (a) ŁP. 2.000 — import i eksport; „Rottenberg Bros.", Hajfa (f) — wyroby galanteryjne.

Rzemiosło

„M. Gordon i A. Burstein, inżynierowie", Tel-Awiw (f) — biuro elektrotechniczne; „Lapid", Tel-Awiw (f) — warsztat mechaniczny; „Bakery Hejman & Co.", Hajfa (f) — piekarnia; „Han", Ltd., Tel-Awiw (s) — warsztat stolarski.

Banki i towarzystwa ubezpieczeniowe

„Jamijat at Taarunija Lit Taslif Wat Tawfir" (s) — kasa oszczędnościowo-pożyczkowa w Nazarecie, Tyberji, Safedzie, Jahuli, Jeninie, Akre i Bejzanie; „Oandalaft and Naszaszibi", Jerozolima (f) — tranzakcje i ubezpieczenia; „Ocar Leaszrai szel Hapoel Hamizrachi be'Jeruszalaim Aguda Szetufit", Ltd., Jerozolima (s) — kasa pożyczkowo-oszczędnościowa.

Towarzystwa transportowe

„Rimon", Tel-Awiw (s) — biuro transportowe i podróży; „Szeik Jarrah Bus. Co.", Jerozolima (f) — biuro podróży; „The Hudson Hire Taxi Service", Jerozolima (f) — wynajem samochodów; „Galilee Bus Service Co.", Hajfa (f) — biuro transportowe i podróży.

Hotele i lokale rozrywkowe

„Bar Eric", Hajfa (f) — bar; „Cafe and Restaurant Hassit", Tel-Awiw (f) — kawiarnia i restauracja; „Al Cos Te", Jerozolima (f) — kawiarnia i restauracja.

Kapitały powiększone

„Palestine Automobile Corporation", Ltd. z ŁP. 4.000 do ŁP. 5.000; „The Palestine Mercantile Bank", Ltd. z ŁE. 50.000 do ŁE. 100.000; „Israel Bank", Ltd. z ŁP. 2.000 do ŁP. 25.000; „Zori Pharmacentical & Chemical Products Manufacturing, Co.", Ltd. z ŁP. 4.000 do ŁP. 7.000; „The General Mortgage Bank of Palestine", Ltd. z ŁP. 250.000 do ŁP. 1.000.000; „Kallia" Seaside and Health Resort Company, Ltd. z ŁP. 20.000 do ŁP. 40.000; „Palestine Foundries & Metal Works", Ltd. z ŁP. 45.000 do ŁP. 100.000.

K R O N I K A

P A L E S T Y N A

Polityka

WYSOKI KOMISARZ O RADZIE LEGISLATYWNEJ. Wysoki Komisarz Palestyny, sir Artur Wauchoppe, oświadczył przedstawicielom arabskich stronnictw politycznych, iż zrealizowanie projektu utworzenia Rady Legislatywnej w Palestynie nastąpi w ciągu b. r. Przywódcy arabscy przedłożyli Wysokiemu Komisarzowi memorjał ze sprecyzowanemi żądaniami politycznemi, domagając się uwzględnienia ich w ciągu najbliższego miesiąca.

ZJEDNOCZONA AKCJA STRONNICTW ARABSKICH. W dniu 3 grudnia b. r. odbyła się w Jerozolimie narada przedstawicieli stronnictw arabskich, na której postanowiono przedsięwziąć szeroką akcję przeciwko imigracji i kolonizacji żydowskiej. Uchwalono zwołać na dzień 15 stycznia 1936 r. większą naradę do Nablusu, która ma definitywnie ustalić wytyczne dalszej akcji arabskiej w Palestynie. Na naradzie w Nablusie każde stronnictwo arabskie będzie reprezentowane przez 10 przedstawicieli.

„AL DŻAMEA AL ISLAMIA" O SWEJ KAMPANJI ANTYŻYDOWSKIEJ. Jak wiadomo, rząd palestyński zagroził wspomnianemu pismu, organowi Mufti'ego, zastosowaniem represyj w razie niezaprzestania kampanji antyżydowskiej. W odpowiedzi na to żądanie, pismo „Al Dżamea al Islamia" zamieściło większy artykuł, w którym uzasadnia swoje stanowisko, zaznaczając, iż nadal prowadzić będzie walkę o pomyślne rozwiązanie kwestji arabskiej.

UDZIAŁ PALESTYNY W SANKCJACH PRZECIWKO WŁOCHOM. Rząd palestyński ogłosił rozporządzenie w sprawie stosowania przez Palestynę sankcyj przeciwko Włochom. Dotychczas stosowane sankcje nie mają żadnego wpływu na ukształtowanie się dalszych stosunków gospodarczych między Palestyną a Włochami, albowiem Palestyna ani nie wchodzi w rachubę jako kraj udzielający kredytu, ani jako producent broni. Jeśli natomiast wejdą w życie sankcje, dotyczące zakazu importu z Włoch, będzie to miało faktyczne znaczenie dla dalszego kształtowania się palestyńsko-włoskich stosunków gospodarczych, albowiem Włochy eksportowały do Palestyny w r. 1934 towary za Ł. P. 485.311.—, natomiast importowały z Palestyny w tymże roku zaledwie za Ł P. 18.707. Włochy eksportują do Palestyny głównie przędzę i tkaniny bawełniane i jedwabne. Zastosowanie sankcyj wzmocni pozycję przemysłu palestyńskiego. Palestyna eksportuje do Włoch zęby sztuczne oraz skóry. Prasa porusza sprawę, czy w dalszym rozwoju wypadków, nie będzie wprowadzony zakaz korzystania z włoskich linij okrętowych.

PALESTYNA A SANKCJE GOSPODARCZE ANTYWŁOSKIE. „Official Gazette" ogłosiła rozporządzenie, mocą którego Wysoki Komisarz ma prawo zezwolić na przywóz towarów włoskich, o ile należność za nie została uiszczona do dnia 19 października. Winnym przekroczenia powyższego rozporządzenia grozi kara aresztu dwuletniego lub ŁP. 100 względnie obie kary łącznie.

Administracja publiczna

ZMIANY NA STANOWISKACH W ADMINISTRACJI. Według doniesień prasy arabskiej p. Edwin Samuel ma być

przeniesiony z Wydziału Imigracyjnego na stanowisko wicegubernatora okręgu północnego Palestyny. P. Mandel ma być przeniesiony z Wydziału Imigracyjnego do Wydziału Rolnictwa, p. Willy ma być przeniesiony z Hajfy do Nablusu, a p. Futt z Nablusu do Generalnego Sekretarjatu rządu palestyńskiego. Do Palestyny ma wkrótce przybyć 4-ch wyższych urzędników angielskich, którzy obejmują kierownicze stanowiska w wydziałach imigracyjnych w Jerozolimie, Jaffie i Hajfie. Czwarty obejmie stanowisko zastępcy kierownika Wydziału Statystycznego.

DOCHODY RZĄDU PALESTYŃSKIEGO. Dochody rządu palestyńskiego w pierwszem półroczu roku budżetowego 1935/36 wynosiły ŁP. 2,97 miljonów funtów, czyli o ŁP. 562.000 więcej, niż w tym samym okresie roku budżetowego 1934/35.

Należy przypuszczać, iż dochody rządu palestyńskiego w roku budżetowym 1935/36 wyniosą ogółem około 6 miljonów ŁP.

DEFICYTY KOLEI PALESTYŃSKICH. Koleje palestyńskie wykazały w r. 1934/35 deficyt w wyokości ŁP. 33.805. Za rok bieżący deficyt ten szacowany jest na ŁP. 219.000. W r. 1933/34 wydatki kolei palestyńskich wynosiły Ł. F. 680.143, w r. 1934/35 ŁP. 790.077, a w roku bieżącym deficyt ten będzie znacznie większy.

Rolnictwo

W SPRAWIE SUBSYDJÓW DLA ROLNICTWA ŻYDOWSKIEGO. Na ostatnio odbytym zjeździe rolników żydowskich w Palestynie omawiano sprawę uzyskania od rządu palestyńskiego większych kwot, dla rozbudowy rolnictwa żydowskiego w Palestynie. Mówcy podkreślili, iż z wszelkich subsydjów rządowych korzystają wyłącznie rolnicy arabscy.

NOWE TOWARZYSTWO KOLONIZACYJNE. W Palestynie powstało nowe towarzystwo kolonizacyjne, mające na celu osiedlenie żydów na terytorjum Hule. Kapitał towarzystwa wynosi ŁP. 100.000. Akcje podzielone zostały na równe części między Agencją żydowską, ż. F. N., a towarzystwem Meszek, które uzyskało koncesję na eksploatację obszarów Hule. Towarzystwo Meszek sprzedaje obecnie 10% swego obszaru, a pozostałe 90% (35.000 dunamów), oddane będzie do dyspozycji narodowych instytucyj kolonizacyjnych.

PLANTACJE BANANÓW. Wobec stałego wzrostu zapotrzebowania na banany na rynku wewnętrznym Palestyny, daje się zauważyć tendencja rozszerzenia plantacyj bananów w kraju. W ostatnich czasach rozszerzono plantacje bananów w okolicy Jerycho i Tyberjady.

HODOWLA OWIEC. W r. 1934 zaznaczył się wzrost hodowli owiec. Na początku r. 1934 kolonje żydowskie liczyły 4.418 owiec. W r. 1934 spółdzielnia Tnuwa nabyła z żydowskich osiedli rolnych 288.290 litrów mleka owczego. Ilość osiedli zajmujących się hodowlą owiec, wynosi obecnie 19. Momentem, sprzyjającym rozwojowi hodowli owiec, był pomyślny urodzaj na paszę. Związek hodowców przedsięwziął szereg kroków celem podniesienia tej gałęzi hodowli.

NEWEJ CHAIM. Pod tą nazwą powstaje obecnie w pobliżu Chedery, na gruntach żydowskiego Funduszu Narodowego, nowe osiedle robotnicze.

BNEJ BRAK. Kolonja rozbudowuje się pomyślnie. Ilość zatrudnionych robotników znacznie wzrosła w ostatnim roku. Obecnie w kolonji znajduje się 500 członków Histadrutu, 250 — Hapoel Hamizrachi i 100 członków Poalej Agudas Israel. Jedna trzecia wszystkich robotników kolonji, zatrudniona jest przy robotach rolnych i w plantacjach. W budownictwie zatrudnionych jest 250 robotników. Krótkotrwała panika dała się we znaki kolonji, albowiem część robót budowlanych została wstrzymana. Pra-

ce przy budowie szós są obecnie nadal prowadzone. Ostatnio zaznacza się ogólna poprawa sytuacji, co znalazło swój wyraz w rozpoczęciu szeregu nowych budowli.

NES ZIONA. Zakończyły się prace przy zbiorze owoców cytrusowych. Zbiór ten jest naogół pomyślny. Koloniści zatrudniają zarówno robotników żydowskich, jak i arabskich. Obecnie zarząd kolonji opracowuje plan rozbudowy gospodarki mieszanej.

ZJAZD HODOWCóW DROBIU. Ostatnio odbył się zjazd hodowców drobiu w Palestynie. Omawiano m. inn. sprawę centralizacji sprzedaży drobiu. Z zadowoleniem zjazd przyjął do wiadomości, że rząd palestyński podejmuje akcję na rzecz rozbudowy hodowli drobiu w Palestynie.

ZJAZD PLANTATORóW OWOCóW CYTRUSOWYCH I WINOGRON. Czynione są obecnie przygotowania do zjazdu plantatorów owoców cytrusowych i winogron. Zjazd ten omówi wszelkie sprawy, dotyczące tej gałęzi produkcji rolnej.

Przemysł

PRZEMYSŁ WŁóKIENNICZY. Fabryki wyrobów trykotażowych oraz włókienniczych w Tel-Awiwie odczuwają brak specjalnego gatunku przędzy bawełnianej, która dotychczas była sprowadzana z Włoch. Rzemieślnicy i robotnicy byli już przyzwyczajeni do tej przędzy.

Przędzalnia Millera w Kfar Ata nie jest w stanie zaspokoić potrzeby rynku wewnętrznego. Należy zaznaczyć, iż szereg eksporterów włoskich nadsyłał do Palestyny większe transporty przędzy przed zastosowaniem sankcyj gospodarczych.

NOWY BROWAR W PALESTYNIE. Dwaj żydzi z Bejrutu pp. Albert Hesses i p. Darwish przystąpili do założenia wielkiego browaru w Palestynie. Założyciele tej fabryki zakupili już odpowiedni teren w pobliżu Tel-Awiwu i sprowadzili potrzebne maszyny z zagranicy.

NOWA FABRYKA WŁóKIENNICZA. P. n. „Manor“ powstaje obecnie w Palestynie nowa fabryka włókiennicza z kapitałem ŁP. 20.000.

PRODUKCJA LODU. W pobliżu Jerozolimy powstaje obecnie fabryka sztucznego lodu. Założycielami jej są Arabowie.

PRODUKCJA BRZYTEW. W Riszon le Zion, w pobliżu fabryki szkła „Gavish“ powstaje obecnie fabryka brzytew. Fabryka ta obejmie obszar 3-ch dunamów i zaopatrzona będzie w najnowocześniejsze urządzenia techniczne. Kapitał inwestowany wyniesie około Ł. P. 10.000.

W pierwszym okresie fabryka produkować będzie 75.000 brzytew miesięcznie. Pierwsze produkty fabryki ukażą się na rynku palestyskim w lutym 1936 r. Zapotrzebowanie na brzytwy w Palestynie stale wzrasta, i tak gdy w r. 1934 wynosiło 200.000—250.000 sztuk brzytew miesięcznie, obecnie sięga ono miesięcznie 300.000 sztuk. Dotychczas Palestyna importowała brzytwy przeważnie z Niemiec. I tak w r. 1933 Niemcy partycypowały w 50% całego importu brzytew do Palestyny, w r. 1934 zaś udział Niemiec w tym imporcie wyraził się cyfrą 30%. W roku bieżącym eksport brzytew z Niemiec do Palestyny zmalał na korzyść Stanów Zjednoczonych.

WIELKA PIEKARNIA MECHANICZNA W PALESTYNIE. Pod nazwą „Sova Palestine Bakeries“ Ltd. powstaje obecnie w Tel-Awiwie wielka piekarnia mechaniczna, która produkować będzie wyroby cukiernicze i dostarczy na rynek tel-awiwski znaczne ilości chleba i bułek, wypieku wiedeńskiego.

Piekarnia uruchomiona zostanie w marcu roku przyszłego. Potrzebne maszyny, o ogólnej wadze 100 tonn, zostały już sprowadzone. Roboty budowlane

posuwają się szybko naprzód. Kapitał zakładowy wynosi ŁP. 25.000. Założyciele zamierzają jednak inwestycje powiększyć do ŁP. 30.000. Teren zakupiony dla nowotworzącego się przedsiębiorstwa wynosi 6 dunamów, z czego na obszarze 1.300 m² wzniesiony zostanie 3-piętrowy gmach fabryczny. Przedsiębiorstwo urządzone będzie według najnowszych wymogów techniki. W pierwszym okresie przedsiębiorstwo zatrudni 30 robotników, założyciele jednak sądzą, że już w niedalekiej przyszłości zdołają dać pracę 100 robotnikom.

W związku z powstaniem wyżej wspomnianego przedsiębiorstwa należy nadmienić, iż Tel-Awiw konsumuje dziennie 50.000 kg. chleba.

URUCHOMIENIE FABRYKI OBUWIA „KETER". Fabryka obuwia „Keter", należąca do p. I. Hosa, naskutek wstrzymania kredytu przez Anglo-Palestine Bank, została na krótki czas unieruchomiona. Fabryka ta, jak donosi prasa palestyńska, rozpocznie wkrótce z powrotem swą działalność, albowiem Barclays Bank postanowił udzielić przedsiębiorstwu potrzebnych kredytów. Fabryka „Keter" jest największą fabryką obuwia w Palestynie. Produkuje ona 200 par obuwia dziennie i zatrudnia 55 robotników. W fabryce inwestowanych jest ŁP. 16.000. Nie jest ona obciążona żadnemi długami, tak, iż po uzyskaniu kredytów, praca jej odbywać się będzie w normalnych warunkach.

Ruch budowlany

RUCH BUDOWLANY W KOLONJACH. Przedsiębiorstwo budowlane „Batej Kfar", którego celem jest budowa domów w osiedlach żydowskich, po krótkiej przerwie, przystąpiło znów do swej działalności.

RUCH BUDOWLANY W HAJFIE. Na ostatnio odbytej naradzie sfer gospodarczych w Hajfie umówiono m. in. sprawę stanu ruchu budowlanego w tem mieście. Skonstatowano, iż budownictwo w Hajfie w ostatnich miesiącach nie zmniejszyło się, lecz przeciwnie, wykazało nawet pewne tendencje rozwojowe.

Handel

PALESTYŃSKO - EGIPSKIE STOSUNKI HANDLOWE. Handel zagraniczny palestyńsko-egipski przedstawiał się według danych statystyki egipskiej, jak następuje: import Egiptu z Palestyny wynosił w 8-miu pierwszych miesiącach b. r. ŁE. 105.682.—, podczas gdy w tym samym okresie r. 1934 import ten wynosił ŁE. 79.887.—. Import Palestyny z Egiptu wynosił w pierwszych 8-miu miesiącach r. 1935 — ŁE. 325.203 w porównaniu z ŁE. 265.747 w tym samym okresie r. ub. Saldo handlu palestyńsko-egipskiego w wysokości ŁE. 219.521, wypadło jak widać, we wspomnianym okresie na korzyść Egiptu.

PALESTYŃSKO - TURECKIE STOSUNKI HANDLOWE. Jak wiadomo, handel turecko-palestyński kształtuje się od szeregu lat na niekorzyść Palestyny. Ostatnio rząd turecki zniósł szereg ograniczeń w odniesieniu do importu, ustanawiając ogólną zasadę, iż bilans handlowy z wszystkiemi krajami ma być zrównoważony. Sfery gospodarcze Palestyny sądzą, iż naskutek tej inowacji, oraz zniesieniu szeregu ograniczeń, uda się Palestynie eksportować niektóre swe produkty do Turcji.

PALESTYŃSKO-WĘGIERSKIE STOSUNKI HANDLOWE. Rząd węgierski wyznaczył dla cytrusów palestyńskich w okresie listopad 1935 — kwiecień 1936 kontyngent w wysokości 1.500 tonn. Równocześnie została zmniejszona stawka celna na grejpfruty z 60 do 6 koron złotych t. zn. do wysokości w jakiej jest pobierania przy wwozie pomarańcz.

WZROST EKSPORTU PALESTYNY. W bieżącym roku zaznaczyć się daje wzrost eksportu produktów palestyńskich, w szczególności zaś owoców cy-

trusowych. Eksport z Palestyny w pierwszem półroczu b. r. według najważniejszych artykułów przedstawia się, jak następuje:

	6 mies. r. 1934 ŁP.	6 mies. r. 1935 ŁP.
Kukurydza i durra	125	6.221
Sezam	1.801	5.149
Melony	2.598	2.691
Migdały	936	616
Maca	1.903	1.924
Soki owocowe	4.491	5.284
Oleje jadalne	24.486	27.259
Czekolada i wyroby cukiernicze	1.030	2.140
Wino	16.944	11.606
Skóry surowe i sierść	6.180	17.824
Wełna surowa	333	1.734
Cement	750	894
Pończochy i skarpetki	3.166	5.660
Mydło	40.298	40.231
Chemikalja	36.972	35.067
Zęby sztuczne	15.936	14.294

Eksport pończoch, sparpetek i wyrobów konfekcyjnych wzrósł o około 70—80%.

AUSTRJA OBNIŻYŁA STAWKI CELNE NA GREJPFRUTY PALESTYŃSKIE. Rząd austrjacki wydał ostatnio zarządzenie, mocą którego stawki celne na grejpfruty palestyńskie zostały obniżone o połowę, a mianowicie z 6 koron za 100 kg. na 3 korony za 100 kg. Obniżka cła nastąpiła wskutek interwencji Austrjacko - Palestyńskiej Izby Handlowej w Wiedniu. Stawki te mają być pobierane od wagi netto, jednak w tej ostatniej sprawie niema jeszcze definitywnej decyzji rządu austrjackiego. Obecnie rząd rozpatruje sprawę obniżki taryfy przewozowej. Wszystko to przyczyni się w znacznym stopniu do wzrostu eksportu grejpfrutów palestyńskich do Austrji.

CYTRUSY PALESTYŃSKIE NA RYNKU ANGIELSKIM. Według doniesień prasy palestyńskiej, ceny grejpfrutów palestyńskich na rynku angielskim ostatnio znacznie spadły, a to ze względu na ich wielką podaż. Transporty grejpfrutów z Palestyny do Anglji stale wzrastają. I tak podczas poprzedniego sezonu cytrusowego do dnia 11 listopada 1934 r. przywieziono z Palestyny do Anglji 125.527 skrzyń grejpfrutów, to w bieżącym sezonie do tego dnia przywieziono 193.211 skrzyń. Od dnia 11 do 17 listopada r. b. przywieziono do Anglji większe transporty palestyńskich owoców cytrusowych. Wśród nich znalazły się już pierwsze transporty pomarańcz. Od początku bieżącego sezonu cytrusowego do dnia 17 listopada b. r. wywieziono z Palestyny przez port jafski 197.352 skrzynie owoców cytrusowych, przez port hajfski — 33.216 skrzyń, przez Port-Said — 130.436 skrzyń. Ogółem wywieziono więc 361.000 skrzyń cytrusów.

CYTRUSY PALESTYŃSKIE NA RYNKACH SKANDYNAWSKICH. W krajach skandynawskich wzrósł ostatnio zbyt cytrusów palestyńskich. Plantatorzy palestyńscy spodziewają się uzyskać w roku bieżącym na tychże rynkach ceny wyższe, niż w roku ubiegłym.

ZWIĘKSZENIE EKSPORTU NIEMIEC DO PALESTYNY. Według ostatnio ogłoszonych danych Departamentu Handlu Zagranicznego w Londynie wynika, iż Niemcy stale zwiększają swój eksport do Palestyny. Wzrost eksportu Niemiec do Palestyny odbywa się kosztem zmniejszenia eksportu Anglji do Palestyny. I tak w roku ubiegłym udział Niemiec w ogólnym imporcie Palestyny wynosił 10,95%, zaś w pierwszym kwartale b. r. udział ten wynosił już 13,90%. Udział Anglji w imporcie Palestyny w roku ubiegłym wynosił 19,55%, zaś w pierwszym kwartale b. r. udział ten spadł do 17,1%. Wzrost eksportu z Niemiec do Palestyny jest wynikiem umowy transferowej. Niemcy eksportuje do Palestyny głównie maszyny, wyroby stalowe i żelazne. Należy podkreślić, iż import Niemiec z Palestyny, mimo wzrostu ekspor-

tu do tego kraju, stale się zmniejsza. I tak w roku ubiegłym wynosił on 18% ogólnego eksportu Palestyny, podczas gdy w pierwszym kwartale b. r. stanowił on zaledwie 8,12%.

EKSPORT RYB. Eksport ryb palestyńskich w pierwszej połowie r. 1935 wykazał znaczny wzrost. Był on trzykrotnie większy od eksportu ryb w tym samym okresie r. ub. I tak w pierwszych 6-ciu miesiącach b. r. wynosił on 89,6 tonn wartości ŁP. 2.931, podczas gdy w tym samym okresie r. ub. wynosił on 28,4 tonn wartości ŁP. 961. Eksport ryb palestyńskich w roku 1934 wynosił 73,6 tonn wartości ŁP. 2.538. Głównymi odbiorcami ryb palestyńskich są Irak, Syrja i Egipt.

WZROST IMPORTU OBUWIA. W roku ubiegłym w związku ze wzrostem ruchu imigracyjnego zwiększył się znacznie import obuwia. Fabryki miejscowe nie mogły zaspokoić zapotrzebowania rynku wewnętrznego. W roku bieżącym nastąpił dalszy wzrost tego importu. W pierwszej połowie 1935 r. Palestyna importowała przeszło 250.000 par obuwia. Dla zilustrowania, jak wielki jest zasięg tegoż importu, należy zaznaczyć, iż największa fabryka obuwia w Palestynie „Keter" produkuje w ciągu całego roku 50.000 par, okazuje się więc, że jeszcze 5 podobnych fabryk mogłoby pomyślnie pracować dla rynku palestyńskiego. Wspomnieć należy, iż zapotrzebowanie rynku wewnętrznego stale wzrasta, a to nietylko ze względu na przypływ imigrantów i przyrost naturalny — lecz również wskutek podniesienia standardu życiowego Arabów.

Palestyna importuje przeważnie obuwie tanie, szczególnie z Syrji. Obuwie to jest przeznaczone dla społeczeństwa arabskiego. Obuwie wysokiej jakości, jest sprowadzone do Palestyny dla imigrantów krajów zachodnio-europejskich. Średnie gatunki obuwia są produkowane na miejscu. Dla przemysłu obuwianego w Palestynie zaistniał ostatnio poważny konkurent, albowiem w Bejrucie powstała obecnie fabryka Bata. Produkcja tej ostatniej, jako pochodząca z terenu syryjskiego, jest przy wwozie do Palestyny zwolniona z wszelkich opłat celnych. Cło na obuwie importowane do Palestyny nie jest dostateczne. Wynosi ono od 50 do 250 milsów w zależności od wagi. Z pośród spółdzielni wytwórczych obuwia należy wymienić spółdzielnię „Hanaal" w Tel-Awiwie i spółdzielnię „Naalej Arcejnu" w Jerozolimie.

Targi Lewantyńskie

GMACHY TARGÓW LEWANTYŃSKICH ZAKUPIONE PRZEZ TOW. „CHEWRA LEPITUACH TEL-AWIW". Jak donosiliśmy w swoim czasie towarzystwo „Chewra Lepituach Tel-Awiw" zakupiło tereny Targów Lewantyńskich, należące poprzednio do towarzystwa Mischar w'Taasia. Ostatnio t-wo „Chewra Lepituach Tel-Awiw" zakupiło i gmachy należące do Targów Lewantyńskich.

T-wo Mischar w'Taasia pozostaje dzierżawcą gmachów i terenów Targów. Zobowiązało się ono do oddania t-wu „Chewra Lepituach Tel-Awiw" 55% czystego zysku z Targów oraz z wszelkich imprez zorganizowanych na ich terenach.

UDZIAŁ SZWAJCARJI W TARGACH LEWANTYŃSKICH. Rząd szwajcarski postanowił urządzić na nadchodzących Targach Lewantyńskich „Tydzień Szwajcarji", chcąc w ten sposób podkreślić coraz większe zacieśnianie się wzajemnych stosunków handlowych.

UDZIAŁ FRANCJI W TARGACH LEWANTYŃSKICH 1936. Na wspólnem posiedzeniu przedstawicieli zainteresowanych ministerstw francuskich, omawiano sprawę udziału Francji w przyszłych Targach Lewantyńskich. Na naradzie postanowiono przedsięwziąć kroki, by udział Francji wypadł jaknajbardziej imponująco. Na komisarza pawilonu francuskiego mianowany został p. Raul Agion. Radca dla spraw handlu zagra-

nicznego, p. Chenou udał się samolotem do Palestyny, by na miejscu czynić konieczne przygotowania do udziału Francji w Targach.

Bankowość

ŻYDOWSKI BANK ROLNY. Na posiedzeniu komisji porozumiewawczej żydowskich banków w Palestynie, omawiano sprawę utworzenia wielkiego żydowskiego banku rolnego. Bank ten ma udzielić kredytów rolnikom żydowskim. Większe udziały we wspomnianym banku będą miały Agencja żydowska oraz Anglo-Palestine Bank.

POWSZECHNY BANK PALESTYŃSKI. W dn. 24 listopada b. r. odbyło się ogólne zebranie banku. Z ogłoszonego sprawozdania wynika, iż bank wykazał w całym roku ożywioną działalność. Kapitał zakładowy banku wynosił Ł. P. 10.000. Ogólne zebranie postanowiło wypłacić akcjonarjuszom dywidendę w wysokości 8%. Pozatem postanowiono 10% czystego zysku przelać do funduszu rezerwowego.

BANK HIPOTECZNY. W okresie wrzesień — listopad b. r. Bank Hipoteczny udzielił pożyczek na ogólną sumę ŁP. 300.000. Należy podkreślić, iż Bank Hipoteczny nie udziela ostatnio pożyczek właścicielom domów, którzy chcą się zwolnić ze starych długów, chętnie natomiast finansuje rozpoczęcie robót budowlanych. Na dzień 1 grudnia b. r. ogólna suma udzielonych przez Bank Hipoteczny pożyczek, wynosiła ŁP. 1.850.000.

Komunikacja

POŁĄCZENIE TELEFONICZNE PALESTYNA—IRAK. Ostatnio wprowadzono stałe połączenie telefoniczne między Palestyną a Irakiem. W zależności od długości przestrzeni, rozmowa 3-minutowa kosztować będzie od 380 — 630 milsów.

Imigracja

IMIGRACJA DO PALESTYNY W 10 MIESIĄCACH 1935 R. Imigracja do Palestyny w 10 miesiącach r. b. wynosiła 54.830 osób. W tym samym okresie r. ub. przybyło do Palestyny o 20.000 osób mniej. Według poszczególnych kategoryj imigracja przedstawiała się, jak następuje:

	razem	w tem nie-żydów
Kapitaliści z kapitałem conajmniej ŁP. 1.000	5.444	74
Członkowie ich rodzin	4.829	35
Wolne zawody z kapitałem conajmniej ŁP. 500	8	2
Członkowie ich rodzin	3	—
Rzemieślnicy z kapitałem conajmniej ŁP. 250	265	—
Członkowie ich rodzin	407	—
Osoby posiadające stały dochód ŁP. 4 mies.	97	10
Osoby z kapitałem conajmniej ŁP. 500	12	—
Członkowie ich rodzin	9	—
Sieroty	2	2
Duchowni	904	229
Członkowie ich rodzin	1.713	4
Studenci	1.273	91
Przybyli za certyfikatami robotniczemi	13.335	273
Członkowie ich rodzin	11.809	47
Krewni obywateli palestyńskich	14.462	853
Przybyli na podstawie specjalnych zezwoleń	258	250
Styczeń—Październik 1935	54.830	1.870
Styczeń—Październik 1934	34.830	1.425

W październiku b. r. imigracja do Palestyny wynosiła 6.106 osób, w tem 301 turystów, którzy zalegalizowali swój pobyt w kraju.

Do końca bieżącego roku imigracja do Palestyny wyniesie najprawdopodobniej około 70.000 osób.

IMIGRACJA W LISTOPADZIE B. R. Dotychczas nie zostały jeszcze ogłoszone oficjalne dane, dotyczące emigracji żydowskiej do Palestyny w listopadzie b. r. Według przypuszczeń imigracja do Palestyny w tym miesiącu wynosiła 4.100 osób, w tem 1.050 kapitalistów. Według nieoficjalnych obliczeń imigracja żydowska do Palestyny w ciągu 11 miesięcy b. r. wynosiła przeszło 57.000 osób.

Ruch Spółdzielczy

ROZWÓJ SPÓŁDZIELNI SPOŻYWCZYCH. W ostatnich miesiącach dał się zaznaczyć rozwój spółdzielni spożywczych w kraju. Spółdzielnie te liczyły w końcu sierpnia b. r. 3.536 członków, podczas gdy 1 stycznia b. r. 3.074 członków. W bieżącym roku powstały 3 nowe spółdzielnie spożywcze w Kfar Chaim, Awi-Chajał i Raanana. Spółdzielnie spożywcze zwiększyły ilość punktów sprzedażnych. W ciągu pierwszych 8-miu miesięcy b. r. spółdzielnie sprzedały produkty i towary za ogólną sumę ŁP. 173.603, podczas gdy w ciągu całego roku 1934 za ŁP. 171.000.

SPÓŁDZIELNIE ROBOTNICZE. Związek Rewizyjny Spółdzielni Robotniczych w Palestynie obejmuje 25 kas pożyczkowych, z czego 3 w miastach i 22 w osiedlach rolnych. Kasy te liczą przeszło 20.000 członków. Ich kapitał własny wynosi ŁP. 60.000 a depozyty i oszczędności, złożone w tych spółdzielniach, wynoszą około ŁP. ¼ miljona. W okresie styczeń — październik b. r. zapisało się do kas spółdzielczych 5.000 nowych członków, przyczem wzrósł kapitał własny spółdzielni o ŁP. 15.000, depozyty i oszczędności wzrosły o ŁP. 40.000.

Różne

* Dziekanem wydziału humanistycznego na uniwersytecie hebrajskim wybrany został prof. I. N. Epstein.

* Po dłuższej podróży w południowej Ameryce powrócił do Palestyny dnia 5 grudnia r. b. dr. A. Ruppin.

* Pan Kurt Blumenfeld objął kierownictwo wydziału propagandy Uniwersytetu Hebrajskiego.

* Na Uniwersytecie Hebrajskim w Jerozlimie powstał obecnie wydział dla chemji fizykalnej. Na czele wydziału stanął znany naukowiec żydowski z Niemiec, dr. Ludwik Farkas.

* Według doniesień prasy arabskiej, generalny sekretarz rządu palestyńskiego p. Hull, opuszcza swe stanowisko. P. Hull zostaje wydelegowany do jednej z kolonij angielskich na wysokie stanowisko administracyjne.

* Wkrótce wyjdzie z druku księga zbiorowa dzieł zmarłego rabina naczelnego Palestyny Icchaka Kuka.

* Dn. 15 grudnia odbyły się w Tel-Awiwie wybory do rady miejskiej. Wystawiono do wyborów 24 listy wyborcze.

* W październiku b. r. rząd palestyński zezwolił na rozpoczęcie praktyki nowoprzybyłym 41 lekarzom, 7 dentystom. 8 aptekarzom i 3 akuszerkom.

* W Tel-Awiwie odbył się krajowy zjazd rzemieślników żydowskich. W zjeździe tym brali udział przedstawiciele Jerozolimy, Tel-Awiwu, Hajfy, Tyberjady, Afule i Hedery.

* Czasopismo niemieckie „Die Warte des Tempels", organ Templarjuszy, które dotychczas ukazywało się w Stutgarcie, będzie wychodziło w Jerozolimie, począwszy od dnia 1 stycznia 1936 r.

* Palestine Electric Corporation, Ltd. przeprowadza obecnie elektryfikację Safedu.

* Związek Młodzieży Arabskiej postanowił w dniu 10 grudnia b. r., jako w rocznicę zdobycia Jerozolimy przez Anglików, urządzić manifestację w kraju, która ma być wyrazem protestu społeczeństwa arabskiego przeciwko obecnej polityce rządu mandatowego.

TRANSJORDANJA

ELEKTRYFIKACJA KRAJU. Rząd transjordański opracowuje obecnie plan elektryfikacji kraju. Według doniesień prasy syryjskiej, przedsiębiorstwo syryjskie uzyskało koncesję na założenie elektrowni w Ammanie.

EGIPT

EGIPSKO - JAPOŃSKIE STOSUNKI HANDLOWE. Pertraktacje handlowe między Egiptem a Japonją, zostały z powrotem wznowione. Delegacja japońska otrzymała z Tokjo nowe instrukcje. Ma ona przedstawić rządowi egipskiemu 10 nowych wniosków, w sprawie rozbudowy wzajemnych stosunków handlowych.

EGIPSKO - SYRYJSKIE STOSUNKI HANDLOWE. W pierwszych 8-miu miesiącach b. r. eksport Egiptu do Syrji wynosił ŁE. 118.636 wobec ŁE. 117.866 w tym samym okresie r. ub. Import Egiptu z Syrji wynosił ŁE. 109.155 wobec ŁE. 43 044 w tym samym okresie r. ub. Saldo dodatnie wypada więc na korzyść Egiptu.

ROZWÓJ KOMUNIKACJI LOTNICZEJ. W związku z rozwojem gospodarczym Egiptu, zaznacza się w tym kraju wzmożenie komunikacji lotniczej. Wielkie zrozumienie dla rozbudowy tej komunikacji wykazuje rząd egipski, dzięki któremu w znacznej mierze powstało w r. 1932 towarzystwo lotnicze Misr Air Lines. Towarzystwo to otrzymuje stałe subsydja rządowe, podobnie, jak Egyptian Steaship Company. Dotychczas inwestowano w powyższem towarzystwie kapitał ŁE. 120.000 W r. 1936 przewidziany jest deficyt towarzystwa w wysokości ŁE. 60.000. Dyrektorzy Misr Air Lines przypuszczają, iż taki stan potrwa jeszcze rok, po którym przedsiębiorstwo będzie samowystarczalne.

Linje lotnicze tow. Misr Air Lines obejmują trasy: Kair — Jerozolima, Kair — Aleksandrja, Aleksandrja — Port-Said — Kair, Kair — Cypr. Począwszy od 15 grudnia ma być zaprowadzona nowa lina lotnicza na trasie Aleksandrja — Palestyna.

Tow. Misr Air Lines zatrudnia 10 pilotów i posiada 8 samolotów pasażerskich oraz 6 małych aparatów szkolnych. Towarzystwo szkoli rocznie 50 uczniów.

NIEPOROZUMIENIE MIĘDZY EGIPTEM A RUMUNJĄ. Między Egiptem a Rumunją powstało nieporozumienie co do wysokości cła pobieranego przy imporcie towarów. Obecnie toczą się rokowania, mające na celu uregulowanie tych spraw, co przyczyni się do zacieśnienia stosunków gospodarczych między obu krajami.

ROZWÓJ PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO. Rząd egipski opracował ostatnio plan rozbudowy przemysłu krajowego. Plan ten uwzględnia w znacznej mierze rozwój przemysłu chemicznego. Egipt ma w najbliższym roku rozpocząć na większą skalę produkcję kwasu siarkowego.

ROZWÓJ PLANTACYJ OWOCOWYCH. Ministerstwo Rolnictwa przedsięwzięło akcję w kierunku rozbudowy plantacyj owocowych w Egipcie. Obszary plantacyj, które w r. 1933 wynosiły 38.000 fedanów, wzrosły w r. 1934 do 51.000 fedanów. W r. 1935 zaplantowano owocami nowy obszar, obejmujący 3.000 fedanów.

STAŁY WZROST ARTYKUŁÓW MLECZARSKICH. Import mleka, sera i innych artykułów mleczarskich stale wzrasta. Rząd egipski postanowił rozbudować w kraju własną gospodarkę mleczną, celem, chociażby częściowego, uniezależnienia się od zagranicy.

IRAK

PAKT NIEAGRESJI. Rząd iraski i turecki opracowują obecnie pakt o nieagresji, który ma być podpisany przez

następujące państwa: Irak, Turcja, Iran, Afganistan i Hedżas.

TURCJA

TURECKO - SOWIECKIE STOSUNKI HANDLOWE. Eksport Sowietów do Syrji w pierwszych 3-ch kwartałach 1935 r. wynosił 7,3 miljonów rubli, wobec 2,5 miljonów rubli w tym samym okresie 1934 r. Import Rosji Sowieckiej z Turcji wynosił we wspomnianym okresie 2,25 miljonów rubli, wobec 2,24 miljonów rubli w pierwszych 3-ch kwartałach 1934 r.

TURECKO-JUGOSŁOWIAŃSKIE STOSUNKI HANDLOWE. Według doniesień prasy, wkrótce rozpoczną się pertraktacje między rządami jugosłowiańskim i tureckim w sprawie uregulowania wzajemnych stosunków gospodarczych.

WZROST FREKWENCJI NA OKRĘTACH TURECKICH. W związku z wybuchem wojny włosko-abisyńskiej oraz zastosowaniem sankcyj gospodarczych przeciwko Włochom, zaznaczył się ostatnio wzrost frekwencji na okrętach tureckich, kursujących na linji Istambuł—Pireus—Aleksandrja. W ostatnich tygodniach okręty tureckie były całkowicie zapełnione.

POMYŚLNY ZBIÓR CYTRUSÓW. Tegoroczny zbiór cytrusów w Turcji wypadnie pomyślniej niż w roku ubiegłym. Bogatym zbiorem odznacza się szczególnie okolica Mugla.

SPIS LUDNOŚCI. Według ostatnio przeprowadzonego spisu ludności, liczba mieszkańców w Turcji wynosi 16 miljonów.

IRAN

EUROPEIZACJA IRANU. Ostatnio zaznacza się tendencja europeizowania kraju. M. in. wyraża się to w dążeniu do zmiany ubiorów i wprowadzenia alfabetu łacińskiego zamiast arabskiego. Sprawa zamiany alfabetu została ostatnio poruszona na posiedzeniu parlamentu irańskiego. Premjer rządu podkreślił, iż zamiana alfabetu nie jest sprzeczna z dogmatami religji islamskiej. Rząd wprowadza obecnie zakaz noszenia zasłon przez kobiety irańskie.

IRAŃSKO - SOWIECKIE STOSUNKI HANDLOWE. Eksport Rosji Sowieckiej do Iranu w pierwszych 3-ch kwartałach b. r. wynosił 11,9 miljonów rubli wobec 8 miljonów rubli w tym samym okresie r. ub.

Import Rosji z Iranu również wzrósł w znacznej mierze, a mianowicie z 10,5 miljonów rubli w pierwszych 3-ch kwartałach 1934 r. do 15,8 miljonów rubli w tymże okresie r. b.

CYPR

KOLONIZACJA ŻYDÓW NA CYPRZE. Według doniesień prasy palestyńskiej większa grupa żydów niemieckich osiedliła się ostatnio na Cyprze.

STATYSTYKA

Handel zagraniczny Polski z krajami Bliskiego Wschodu

Handel zagraniczny Polski z krajami Bliskiego Wschodu we wrześniu i październiku 1935 r.

	Wrzesień 1935			Październik 1935		
	Przywóz	Wywóz	Saldo	Przywóz	Wywóz	Saldo
	w tysiącach złotych					
Palestyna	116	2,078	+ 1,962	64	1.541	+ 1,477
Egipt	1090	479	— 611	1,224	579	— 645
Syrja	—	250	+ 250	—	272	+ 272
Iran	16	18	+ 2	35	47	+ 12
Turcja	20	43	+ 23	154	50	— 104
Cypr	—	120	+ 120	—	—	—
Irak	—	123	+ 123	—	—	—

Handel zagraniczny Polski z krajami Bliskiego Wschodu w okresie styczeń—październik 1935 r. w porównaniu z tymże okresem w 1934 r.

	Styczeń-Październik 1934 r.			Styczeń-Październik 1935 r.		
	Przywóz	Wywóz	Saldo	Przywóz	Wywóz	Saldo
	w tysiącach złotych					
Palestyna	903	7,531	+ 6,628	3,318	12,745	+ 9,424
Egipt	13,810	3.327	—10,483	13,067	4,276	— 8,791
Syrja	15	1,066	+ 1,051	7	1,551	+ 1.544
Iran	468	915	+ 447	426	3,742	+ 3,316
Turcja	465	744	+ 270	614	936	+ 322
Cypr	—	—	—	27	230	+ 203
Irak	—	436	+ 436	24	648	+ 624

Handel Polski z krajami Bliskiego Wschodu według działów w październiku oraz w okresie styczeń—październik 1935

Tysiące złotych

Działy	Palestyna		Egipt		Syrja		Iran		Turcja		Cypr		Irak	
	Rok 1935													
	X	I-X	X	I-X	X	I-X	X	I-X	X	I-X	X	I-X	X	I-X
PRZYWÓZ														
Ogółem	64	3,318	1,224	13,067	—	7	35	426	154	614	—	27	—	24
Wytwory pochodz. rośl.	17	2,807	—	11	—	—	12	158	105	251	—	27	—	24
Zwierzęta żywe i wytw. pochodz. zwierzęc.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Wytw. pochodz. mineral.	—	—	4	8	—	—	—	—	3	147	—	—	—	—
Woski, tłuszcze, oleje pochodz. rośl. i zwierz., inne	33	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Przetw. spoż.:	8	38	—	—	—	3	—	—	46	55	—	—	—	—
Przetw. chem. i farmac., farby	2	3	—	—	—	—	—	—	—	135	—	—	—	—
Skóry, futra, wyr. skórz.	—	236	—	—	—	—	—	70	—	—	—	—	—	—
Surowce włók. i wyroby	—	21	1,220	13,046	—	4	23	197	—	8	—	—	—	—
Papier i wyroby	2	17	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Metale nieszlachetne	—	10	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wagi, narzędzia, instrumenty i aparaty precyzyjne, naukowe, opt., maszyny do pis., zegary, instrum. muzyczne	1	34	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wyroby różne	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Drewno, korek, wyroby koszykarskie	1	1	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	—	—

dalszy ciąg (vide str. 711)

WYWÓZ														
Ogółem	1,541	12,775	579	4,276	272	1,551	47	3,742	50	936	—	230	—	648
Wytwory pochodz. rośl.	115	448	—	—	—	6	—	—	1	2	—	—	—	—
Zwierzęta żywe i wytw. pochodz. zwierzęc.	76	1.234	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wytw. pochodz. mineral.	—	62	175	957	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Przetw. spoż.: tytoń	174	408	36	80	149	281	—	1	—	4	—	117	—	—
Przetw. chem. i farmac., farby	19	103	7	32	—	4	—	15	1	33	—	—	—	13
Skóry, futra, wyr. skórz.	11	26	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1
Surowce włók. i wyroby	69	964	45	325	22	496	29	742	—	698	—	30	—	248
Kauczuk, jego surogaty i wyroby z nich	101	114	6	9	—	1	—	71	—	—	—	—	—	10
Drewno, korek, wyroby koszykarskie	638	5,978	152	1,219	54	360	3	98	—	—	—	21	—	100
Papier i wyroby	30	295	19	142	10	77	—	763	46	90	—	21	—	—
Wyr. kamieniarskie, ceramiczne, szklane	19	256	—	13	—	15	—	2	—	—	—	—	—	—
Metale nieszlachetne i wyroby	216	2,500	135	1,412	34	300	15	1,883	1	95	—	59	—	273
Maszyny, apar., sprzęt elektr.	51	259	—	74	—	—	—	150	1	11	—	—	—	—
Wagi, narzędzia, instrumenty i aparaty precyzyjne, naukowe, opt., maszyny do pis., zegary, instrum. muzyczne	2	31	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
Kapelusze, parasole, laski, artyk. mody	2	23	4	8	1	4	—	20	—	—	—	—	—	—
Wyroby różne	7	42	—	3	3	8	—	14	—	—	—	2	—	3
Towar zbiorowy	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Handel zagraniczny Palestyny

Handel zagraniczny Palestyny w czerwcu i lipcu 1935 r.

	Czerwiec 1935	Lipiec 1935
	w funtach palestyńskich	
Przywóz ogółem	1,354,979	1,531,673
w tem towary	1,287,270	1,461,311
Wywóz ogółem	69,369	100,664
w tem towary	49,959	76,911
Reeksport	15,687	19,960
Tranzyt	36,365	45,623

Główne artykuły przywozu do Palestyny w czerwcu i lipcu 1935 r.

Artykuły	Czerwiec 1935		Lipiec 1935	
	Kwintale	Ł. P.	Kwintale	Ł. P
Żyto	2,191	1,300	2,977	1,686
Pszenica	21,522	17,071	7,187	5,805
Mąka pszenna	27.673	27,343	17,391	14,737
Bydło (sztuk)	2,085	23,741	1,106	10,527
Cukier	19,823	15,037	11,385	8,708
Kartofle	4,854	2,989	3,454	1,860
Drzewo budulc. m³	16,581	42,151	21,967	54,703
Żelazo w sztabach i prętach	52,400	37,285	76,750	54,921
Rury i ich łączniki	7,510	11,885	25,770	39,584
Drzewo na skrz. pom. m³	3,006	8,545	7,294	24,932
Przędza bawełn.	595	7.742	683	9,806
Tkaniny bawełn.				
szare	631	4,838	718	5,149
bielone	621	8,092	541	7,107
farb. i druk.	1,628	27,356	1,646	25,764
Tkaniny wełniane	173	10,414	344	16,145
„ jedwabne	439	22,524	492	23,900
Benzyna (litrów)	3,551,923	23,300	4,683,717	23,904
Nafta (litrów)	3,979,975	13,921	4,321,305	15,964
Papier do pakowania	—	—	736	1,351
Papier inny	5,333	8,502	5,937	9,264
Automobile (sztuk)	324	59,324	286	56,454

Główne artykuły wywozu z Palestyny w czerwcu i lipcu 1935 r.

Artykuły	Czerwiec 1935		Lipiec 1935	
	Kwintale	ŁP.	Kwintale	ŁP.
Wino (litrów)	62,935	2,678	34,471	546
Pomarańcze (skrzynek)	—	—	—	—
Oliwa	558	3,988	417	2,799
Migdały	81	84	—	—
Cement	720	205	440	125
Pończochy (tuz.)	2,206	705	1,253	448
Mydło	2,458	7,414	3,083	9,511
Zęby sztuczne	—	1,912	—	2,738

Handel zagraniczny Palestyny w czerwcu i lipcu 1935 r.

Kraje	Czerwiec 1935				Lipiec 1935			
	Przywóz	Wywóz	Reeksp.	Tranz.	Przywóz	Wywóz	Reeksp.	Tranz.
	w funtach palestyńskich							
W. Brytanja	161,530	5,247	1,585	6,252	276,914	2,382	3,284	19,032
Niemcy	173,718	652	817	3,283	178,856	817	1,435	3,064
Francja	35,800	4,585	155	960	56,179	3,982	953	1,268
Włochy	35,032	1,323	228	2,220	36,064	6,121	22	2,536
Rumunja	99,637	157	76	—	93,662	414	—	—
Egipt	40,644	5,852	6,306	2.080	44,623	8,200	4,920	1,449
Syrja	120,315	28,160	3,433	—	131.588	45,082	4,593	—
Irak	21,734	751	725	301	23,191	992	1,689	—
Iran	6,805	—	1	147	4,303	191	90	576
Turcja	9,462	11	63	34	21,072	8	56	406
Arabja	101	—	—	—	148	12	15	14
Polska	43,274	2,167	87	60	80,867	2,020	185	399

Handel zagraniczny Egiptu

Handel zagraniczny Egiptu w czerwcu oraz w okresie styczeń- wrzesień 1935 r. w porównauiu z odpowiedniemi okresami 1934 r.

	WRZESIEŃ		STYCZEŃ-WRZESIEŃ	
	1934	1935	1934	1935
	w funtach egipskich			
Przywóz ogółem	2,591,599	2,882,376	20,570,001	22,286,882
w tem towary	2,591,316	2,880,280	20,514,521	22,265,051
Wywóz ogółem	1,583,141	1,741,895	20,859,197	22,139,097
w tem towary	1,582,184	1,733,725	20,854,197	20,765,095
Reeksport	41,229	127,378	436,718	681,642

Główne artykuły przywozu do Egiptu we wrześniu i w okresie styczeń—wrzesień 1935 r.

	Wrzesicń		Styczeń — Wrzesień			
	r. 1935		r. 1934		r. 1935	
	Kwintale	Ł. E.	Kwintale	Ł. E.	Kwintale	Ł. E.
Mąka pszenna	1,907	1.975	29,257	29,273	21.176	21,479
Winogrona	26,653	24,281	52,034	47,935	48,024	44,400
Węgiel	1,571,690	166,686	9,646,290	1,012,142	10.505,470	1,112,302
Benzyna	36,688	20,253	103,978	43,196	118,560	60,953
Nafta	247,112	66,719	1,998,689	566,758	2,166,968	585,560
Tkaniny bawełniane	25,771	286,820	179,057	2,343,464	192,922	2,366,829
Żelazo i stal w sztab	74,318	46,355	703,701	392,671	667,174	412,774
Worki jutowe	26,740	78,443	146,541	401,058	124,842	342,691
Papier do pakowani.	12,255	10,729	103,921	98,987	107,158	103,045
Drzewo budulcowe	226,350	97,716	1,826,170	677,590	1,767,910	690,781

Główne artykuły wywozu z Egiptu we wrześniu i w okresie styczeń — wrzesień 1935 r.

	Wrzesień		Styczeń — Wrzesień			
	r. 1935		r. 1934		r. 1935	
	Kwintale	Ł. E.	Kwintale	Ł. E.	Kwintale	Ł. E
Bawełna surowa						
„Sakellaridis"	19,130	152,300	510,752	3,777,882	339,054	2,637,695
„Ashmuni"	144,131	896,831	1,672,143	9,773,279	1,387,398	8,987,331
„Pilion"	373	2,638	49,735	328,774	8,386	58,046
Inna	27,938	198,984	327,518	2,366,006	506,428	3,701,578
Ryż niełuszczony	1,105	884	84,122	55,555	78,591	61.399
Ryż łuszczony	19,558	21,774	306,665	307,308	252,665	283,645
Papierosy	298	18,557	1,963	150,454	2,365	165,340

Handel zagraniczny Egiptu we wrześniu i w okresie styczeń—wrzesień 1935 r.

	Wrzesień 1935			Styczeń — Wrzesień 1935		
	Przywóz	Wywóz	Reeksp.	Przywóz	Wywóz	Reeks.
	w funtach egipskich					
W. Brytanja	635,310	596,594	3,232	4,815,834	6,189.725	49,812
Francja	152,639	124,111	946	1,150,180	2,122,819	17,803
Niemcy	198,274	113,443	1,760	1,961,115	1,809,644	11,800
Włochy	141,455	162,273	5,614	1,180,735	1,452,952	44,102
St. Zjednoczone	115,540	62,646	194	1,115,187	851,914	2,894
Palestyna	24,949	40,895	1,431	129,812	366,098	104,893
Irak	732	7,510	624	52,533	126,079	5,119
Turcja	28,889	8,219	410	189,426	62,082	872
Iran	69,660	29	163	391,467	1,307	1,472
Polska	15,938	31,586	—	108,420	362,742	5

Ruch ludności w Palestynie

Ogólna ilość przybyłych i opuszczających Palestynę we wrześniu 1935 r.

	Wrzesień 1935	
	Ogółem	Żydzi
Przybyli:		
a) Imigranci	6,411	6,178
b) Powracający po nieobecności powyżej jednego roku	177	104
c) Powracający po nieobecności do jednego roku	10,460	4,284
d) Turyści przybyli	6,352	2,222
e) Turyści tranzytem	2,453	141
Ogółem	25,853	12,929
Wyjechali:		
f) Opuszczający kraj na okres powyżej jednego roku	96	55
g) Opuszczający kraj na okres do jednego roku	6,370	2,074
h) Turyści wyjeżdżający	6,134	1,854
i) Turyści tranzytem	2,351	160
Ogółem	14,951	4,143

Podział imigrantów w/g płci

	Wrzesień 1935			
	Mężczyźni	Kobiety	Chłopcy do lat 15-u	Dziewczęta do lat 15-u
Imigranci przybyli ogółem	2,247	2,819	680	665
w tem żydzi	2,183	2,730	620	645
Turyści zalegalizowani jako imigranci	120	133	25	26
w tem żydzi	96	107	20	21
Ogólna ilość zarejstrowanych imigrantów	2,367	2,952	705	691
w tem żydzi	2,279	2,837	640	666

Kategorja imigrantów i turystów zalegalizowanych

Kategorje	Imigranci		Turyści zalegalizowani jako imigranci	
	Ogółem	Żydzi	Ogółem	Żydzi
A(I) Kapitaliści (ŁP. 1000 i wyżej)	528	528	98	92
A(I)2 Członkowie rodzin A(I)	622	622	49	38
A(II) Wolne zawody (ŁP. 500)	—	—	—	—
A(II)2 Członk. rodz. A(II)	—	—	—	—
A(III) Rzemieślnicy (ŁP. 250)	15	15	—	—
A(III)2 Członk. rodz. A(III)	22	22	—	—
A(IV) Osoby z min. dochodem ŁP. 4.—	17	16	—	—
A(V) Osoby z kapitałem ŁP. 500	—	—	—	—
A(V)2 Członk. rodz. A(5)	—	—	—	—
B(I) Sieroty	—	—	—	—
B(II) Duchowieństwo	90	60	9	—
B(II)2 Członk. rodz. B(II)	170	170	—	—
B(III) Studenci	140	107	4	3
C Robotnicy	1,734	1,707	28	9
C(2) Członkowie rodzin C.	1,254	1,253	7	4
D. Członkowie rodzin mieszkańców Palestyny	1,796	1,677	109	98
K. Osoby nie podlegające ustawie imigracyjnej	23	1	—	—

Obieg pieniężny w Palestynie

Ilość monet w obiegu w Palestynie w końcu sierpnia, września i października 1935 r.

	Sierpień		Wrzesień		Październik	
	Ilość	ŁP.	Ilość	ŁP.	Ilość	ŁP.
	monety w obiegu					
Srebrne monety						
100 milsów	2,495,000	249.500	2,590,000	259,000	2,600,000	260,000
50 milsów	4,770,000	238,500	4,930,000	246,000	4,950,000	507,500
Ogółem srebrne monety		488,000		505,500		507,500
Niklowe monety						
20 milsów	1,340,000	26,800	1,375,000	27,500	1,390,000	27,800
10 milsów	3,320,000	33,200	3,420,000	34,200	346.000	34,600
5 milsów	4,180,000	20,900	4,280,000	21,400	4,320,000	21,600
Ogółem niklowe monety		80,900		83,100		84,000
Miedz. monety						
1 mils	1,192,000	2,384	1,208,000	2,416	1 288,000	2,546
2 milsy	4,272,000	4,272	4,304,000	4,304	4,464,000	4,464
Ogółem miedz. monety		6,656		6,720		7,040
Ogółem monety		575,556		595,320		598,540
	banknoty w obiegu					
Banknoty						
ŁP. 100	361	36,100	845	84,500	612	61,200
ŁP. 50	2,084	104,200	4,033	201,650	4,140	205,200
ŁP. 10	109,072	1,090,720	157,901	1,579 010	159,969	1.599,690
ŁP. 5	352,871	1,764,355	485,771	2,428,855	496,671	2,483.355
ŁP. 1	1,952,844	1,952,844	2,284,940	2,284,940	2,261,540	2,261,540
ŁP. ½	622,719	311,359	691,719	345,859	671,219	335,609
Ogółem banknoty		6,259,578		6,924,814		6,946,594
Ogółem monety i banknt.		5,835,134		7,520,134		7,545,134

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, ul. Fredry 10. — Tel. 246-37, 521-06. P. K. O. 9231.

Redaktor odpowiedzialny:
P. WASSERMAN

Wydawca:
POLSKO-PALESTYŃSKA
IZBA HANDLOWA

Druk „Monolit", Warszawa, Elektoralna 3, tel. 581-92.